

QUÊ HƯƠNG
hành trình khám phá

Đình thần khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu

Thuộc dự án nghiên cứu khoa học:

"NGHIÊN CỨU VÀ QUẢNG BÁ LỊCH SỬ - VĂN HÓA ĐỊA PHƯƠNG GIÀU BẢN SẮC TRÊN CÁC NỀN TẢNG SỐ, QUA GÓC NHÌN CỦA HỌC SINH"

Khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu, Thành phố Hồ Chí Minh có xứ Mô Xoài là một trong những vùng đất đầu tiên in dấu bước chân của những lưu dân người Việt trên hành trình khai phá phương Nam. Cũng như nhiều vùng đất khác ở Nam Bộ, việc dựng đình làng có vai trò vô cùng quan trọng tiến trình khai hoang, lập làng. Qua tên gọi gắn liền với tên địa danh của vùng đất, những ngôi đình đã trở thành nơi làm điểm tựa tinh thần cho cộng đồng cư dân nơi vùng đất mới. 42 ngôi đình làng còn hiện hữu, với lịch sử hình thành khoảng 200 năm, đã đồng hành cùng bao thế hệ cư dân nơi đây trải qua biết bao biến thiên của lịch sử. Ngày nay, những ngôi đình không chỉ là chứng nhân cho quá trình hình thành và phát triển của vùng đất Bà Rịa - Vũng Tàu giàu bản sắc, mà còn là nơi người dân gửi gắm niềm tin và cũng là nơi lưu giữ những giá trị văn hóa truyền thống của vùng đất này...

Lời cám ơn

Xin bày tỏ lòng biết ơn đến quý ông, bà, cô, chú trong Ban Tế tự, Ban Tổ chức tại 42 đình thần trên địa bàn khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu đã nhiệt tình đón tiếp, giới thiệu, cung cấp thông tin, tư liệu và tạo điều kiện thuận lợi trong những lần đến khảo sát, tìm hiểu và thực hiện dự án. Những sự hỗ trợ chân thành ấy là nguồn động viên quý báu, giúp dự án có thêm cơ sở để tìm hiểu và giới thiệu những giá trị lịch sử - văn hóa của quê hương.

Đặc biệt, xin gửi lời tri ân sâu sắc đến người dân khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu - những người đang hằng ngày gìn giữ, bảo tồn và phát huy những giá trị lịch sử - văn hóa cùng những truyền thống tốt đẹp mà các thế hệ cha ông đã vun đắp. Chính sự trân trọng, gìn giữ và tiếp nối của cộng đồng đã góp phần làm nên bản sắc riêng của vùng đất này. Để hôm nay, trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam, dự án tự hào được góp một phần sức nhỏ để giới thiệu những giá trị tốt đẹp, giàu bản sắc của vùng đất Bà Rịa - Vũng Tàu trong dòng chảy của một Thành phố Hồ Chí Minh năng động, hiện đại và nghĩa tình, đến với người dân trên khắp mọi miền đất nước.

Mục lục

Đình thần khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu.....4
Đình thần Phước Lễ.....8
Đình thần Cây Cám.....10
Đình thần Gia Thạnh.....11
Đình thần Hiệp Hòa.....13
Đình thần Hưng Hòa.....15
Đình thần Long Hưng.....17
Đình thần Long Thới.....19
Đình thần Phước Hiệp.....21
Đình thần Phước Thạnh.....23
Đình thần Phước Thọ.....27
Đình thần Phước Xuân.....29
Đình thần Thạnh Mỹ.....31
Đình thần Xóm Rẫy.....33
Đình thần An Ngãi.....34
Đình thần An Nhứt.....36
Đình thần Hắc Lăng.....38
Đình thần Long Điền.....39
Đình thần Long Thạnh.....41
Đình thần Phạm Quới Công.....43
Đình thần Phước An.....44

Đình thần Phước Hưng 46
Đình thần Long Hải 48
Đình thần Phước Hưng 49
Đình thần Phước Tỉnh 50
Đình thần Long Hương 51
Đình thần Long Sơn 53
Đình thần Hội Mỹ 54
Đình thần Lộc An 56
Đình thần Long Mỹ 57
Đình thần Phước Lợi 58
Đình thần Phước Hải 59
Đình thần Mỹ Xuân 60
Đình thần Phú Mỹ 61
Đình thần Phước Hòa 62
Đình thần Hòa Long 64
Đình thần Long Phước 65
Đình thần Long Xuyên 66
Đình thần Phước Hữu 67
Đình thần Xuyên Mộc 68
Đình thần Thắng Nhất 69
Đình thần Thắng Nhì 70
Đình thần Thắng Tam 71

Đình Thần khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu

Đình thần	Xã/ Phường	Cầu an Bà	Cầu Bông	Kỳ yên/ Cầu an	Lễ cúng khác
Phước Lễ	Bà Rịa	20-21/2		8-10/11	20/8 Trần Hưng Đạo
Cây Cám	Đất Đỏ	18/10		25-26/02	
Gia Thạnh	Đất Đỏ	28/4	17/8	20/11	
Hiệp Hòa	Đất Đỏ		15/8	30/11	
Hưng Hòa	Đất Đỏ		15/8	15/Chạp	
Long Hưng	Đất Đỏ	18-19/3	16/8	07-08/ Chạp	05/5 Tiền hiền
Long Thới	Đất Đỏ		16/8	12/12	
Phước Hiệp	Đất Đỏ			16/Giêng	
Phước Thạnh	Đất Đỏ	14-15/2	15/8	15/11	11/5 Thành Hoàng
Phước Thọ	Đất Đỏ	18/4	16/8	29/11	
Phước Xuân	Đất Đỏ	18-19/11		15/Chạp	05/5 Tiền hiền
Thạnh Mỹ	Đất Đỏ	15/2	16/8	17-18/3 Hồ Quí Thống	
Phước Bửu - Phước Thuận	Hồ Tràm			16/11	16/3 Hồ Quí Thống
An Ngãi	Long Điền	18-19/4	25/10	11-12/11	16/2

Đình thần	Xã/ Phường	Cầu an Bà	Cầu Bông	Kỳ yên/ Cầu an	Lễ cúng khác
					Tiền hiền
An Nhứt	Long Điền		02/9	07-08/01	
Hắc Lăng	Long Điền	12-13/3	25/10	15-16/6 Nguyễn Diên	19-20/10 Châu Văn Tiếp
Long Điền	Long Điền		16/8	16-18/02	25/10 Thần Nông
Long Thạnh	Long Điền			15-17/11	
Phạm Quới Công	Long Điền	17/6		17/11	
Phước An	Long Điền		17/11	11/5	
Phước Hưng	Long Điền	21-22/3		17/11	
Long Hải	Long Hải			11-12/11	
Phước Hưng	Long Hải	21-22/3		09-10/11	
Phước Tỉnh	Long Hải			16/11	
Long Hương	Long Hương	22-23/3	15-16/8	15-17/11	
Long Sơn	Long Sơn			10-12/02	
Phước Lợi	Phước Hải			11-12/3	
Phước Hải	Phước Hải	20/3 Thai Sanh		17/11	24/07 Ngày sinh Thành Hoàng
Hội Mỹ	Phước Hải	12/2		15-16/12	

Đình thần	Xã/ Phường	Cầu an Bà	Cầu Bông	Kỳ yên/ Cầu an	Lễ cúng khác
Lộc An	Phước Hải	23-24/3		16-17/11	
Long Mỹ	Phước Hải			16-17/01	
Mỹ Xuân	Phú Mỹ	15-17/11		15-17/02	05/5 Hậu Tổ
Phú Mỹ	Phú Mỹ	25-27/3		15-16/11	
Phước Hòa	Tân Hải	23-24/3		20-22/11	
Hòa Long	Tam Long		16-18/9	09-10/2	
Long Phước	Tam Long			16-17/02	26/7 DL Liệt sĩ
Long Xuyên	Tam Long			12/12	18/08 Tiền Hiền
Phước Hữu	Tam Long		16/02	10-11/12	
Xuyên Mộc	Xuyên Mộc	16/6	16/8	16-17/11	17/3 Hồ Quí Thống
Thắng Nhất	Rạch Dừa	12-13/10		15-17/3	
Thắng Nhì	Vũng Tàu			10-12/11	11/5 Tiền Hiền
Thắng Tam	Vũng Tàu	16-18/10		17-19/2	

* Các đình có **lễ Thành Hoàng ngày 11/5**: Phước Lễ, Cây Cám, Hiệp Hòa, Hưng Hòa, Long Thới, Phước Thạnh, Phước Thọ, Thạnh Mỹ, Hắc Lăng, Long Điền, Phạm Quới Công, Phước An, Phước Hưng (Long Điền), Phước Hưng (Long Hải), Phước Tỉnh, Long Hương, Hội Mỹ, Long Mỹ, Phước Lợi, Phước Hải, Phước Hòa, Long Xuyên, Thắng Nhì, Phước Hải, Hội Mỹ, Phước Lợi.

Đình Thần Phước Lễ

Phường Bà Rịa, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Lễ tọa lạc tại đường Bạch Đằng, khu phố Phước Lễ, phường Bà Rịa, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước Lễ

Theo lời xưa truyền lại, đình Phước Lễ được tạo lập hơn 200 năm về trước, không ai biết cụ thể năm xây dựng. Xưa kia đình được xây ở khu Lò Than hẻo lánh (nay là khu vực gần bùng binh nước Bà Rịa) và dựng hoàn toàn bằng các loại gỗ quý, hiếm có quy mô rất rộng và nổi tiếng khắp vùng nhưng sau đó để tiện lợi cho người dân tới chiêm bái và cúng lễ, đình được dời về địa điểm hiện nay.

Theo truyền ngôn việc xây cất đình thời xa xưa và việc cắt đặt cúng tế thờ phụng đều do dòng tộc họ Lê tức cao tổ của liệt sĩ Lê Thành Duy chịu trách nhiệm chính. Ngày 05 tháng 11 năm Mậu Tý (1948) đình bị cháy, sắc thần được đưa về Long Sơn và bị thất lạc từ đó. Năm Bính Thân (1956) đình được dựng lại, người chịu trách nhiệm công trình là ông Hồ Đắc Thăng, công trình được hoàn thành vào tháng 8 năm Kỷ Hợi (1959) với lối kiến trúc phối hợp giữa cổ và kim. Đình Phước Lễ nằm sát lộ lớn, mặt quay về chính Nam. Trang trí đình Phước Lễ lấy hình tượng "lưỡng long tranh châu" làm chủ đạo.

Mặt tiền đình

Chính điện đình

Như nhiều ngôi đình khác ở Nam Bộ, khi mới lập đình dân làng Phước Lễ thờ Thành Hoàng Bổn

Cảnh (Linh Thần Thổ Võ làng Phước Lễ). Sau này, khi phu tử Nguyễn Thiếp mất đi, do dân làng mến mộ tài năng và nhân cách của ông, hơn nữa ông là người con ưu tú của dải đất miền Trung, là quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn của những người con khai phá vùng đất Bà Rịa nên người dân đã rước ông về thờ tự tại đình.

Chính điện đình

Ngoài ra, chính điện đình còn phối thờ Trần Hưng Đạo Đại Vương, Tả Ban, Hữu Ban, Tiền Hiền, Hậu Hiền…

Ban thờ Trần Hưng Đạo Vương tại chính điện đình

Hai bên ngôi đình chính là hai miếu thờ nữ thần: miễu bà Đông thờ Thủy Long Thánh Mẫu và miễu bà Tây thờ Ngũ Hành Thánh Mẫu.

Miễu bà Tây thờ bà Thủy Long

Trong năm, đình Phước Lễ tổ chức các lễ cúng lớn: cúng bà Thủy Long ngày 21 tháng 2, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng ông Trần Hưng Đạo ngày 20 tháng 8 và lễ cúng Cầu an tổ chức từ ngày 08 đến ngày 10 tháng 11.

Dịp lễ Cầu an ngoài phần nghi lễ, tại đình còn tổ chức hát bội để phụng cúng Linh thần và phục vụ bà con tại địa phương.

Hát bội trong dịp lễ Cầu an

Đình thần Phước Lễ được xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh, thành phố theo Quyết định số: 1638/QĐ-UBND ngày 28 tháng 6 năm 2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Đình thần Cây Cám

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Cây Cám tọa lạc tại khu phố Cây Cám, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Cây Cám

Đình tọa lạc trên một ngọn đồi tại khu vực dốc Cây Cám. Đình có từ lâu không rõ năm tạo lập, đến năm Quý Dậu (1993) đình được tái lập, xây dựng vừa là đình vừa thờ liệt sĩ Láng Dài. Năm Nhâm Thìn (2012), đình và đền thờ liệt sĩ được sửa chữa nâng cấp. Đến năm Tân Sửu (2021), đình thần Cây Cám và đền thờ liệt sĩ được hạ giải xây dựng lại và hoàn thành vào năm Quý Mão (2023). Đình và miễu Cây Cám là khối nhà phía bên phải của đền thờ liệt sĩ.

Đình thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với tấm liễn chữ Thần và bài vị viết danh hiệu "Bổn Cảnh Đô Thành Hoàng Đại Vương", hai bên là ban thờ Tả Ban Liệt Vị Tôn Thần và Hữu Ban Liệt Vị Tôn Thần.

Chính điện đình

Gian bên phải của khối nhà là miễu bà thờ Ngũ Hành Nương Nương, Diêu Trì Địa. Ngoài hiên bên trái đình có ban thờ Tiền Hiền Hậu Hiền, phía trước sân là bình phong và ban thờ Thổ Thần.

Miễu bà Cây Cám

Trong năm tại Đình thần Cây Cám diễn ra các lễ cúng lớn: cúng Khai Hạ mùng 07 tháng Giêng, cúng Kỳ yên ngày 25 và 26 tháng 02, cúng Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 11 tháng 5, cúng Bà ngày 18 tháng 10.

Đình Thần Gia Thạnh

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Gia Thạnh tọa lạc tại đường Nguyễn Huệ, khu phố Hiệp Hòa, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Gia Thạnh

Theo lời xưa truyền lại, đình được tạo lập từ thuở khai hoang lập làng Gia Thạnh, song không rõ cụ thể thời gian cũng như vị trí ban đầu. Năm Thành Thái thứ 2, Canh Dần (1890), ngôi đình bị cháy, dân làng di dời và kiến tạo lại đình tại khu đất nằm ở rìa ruộng bên cạnh chùa Bửu Nguyên - thường được người dân gọi là chùa Phật Nổi.

Đến năm Mậu Thân (1968), do đình và chùa nằm phía ngoài hàng rào ấp chiến lược, chính quyền tay sai khi ấy buộc dân làng phải di dời cả hai công trình về xây dựng bên trong ấp. Dân làng đã chọn vị trí hiện nay để tái lập lại ngôi đình Gia Thạnh, tiếp tục thờ cúng như cũ. Ngày tháo dỡ ngôi đình Gia Thạnh là mùng 08 tháng 3 năm Mậu Thân (1968). Khi tiến hành tháo dỡ, do sơ suất, một trái mìn nằm ở hàng rào đình phát nổ, khiến ông Hai - tức ông Nguyễn Văn Bích, bị thiệt mạng. Ngày nay, để tưởng nhớ sự kiện ấy và ghi nhận công lao của ông trong việc di dời đình, linh vị của ông vẫn được lưu giữ và thờ phụng tại chùa Bửu Nguyên cạnh đình.

Qua thời gian và chiến tranh, ngôi đình đã bị hư hại nhiều. Đến năm Nhâm Thìn (2012), nhân dân địa phương đã cùng chung tay góp công, góp của để trùng tu, tôn tạo lại đình. Năm Tân Sửu (2021), Ban Tế tự tiếp tục tiến hành trùng tu phần mặt dựng phía trước đình, tạo nên diện mạo khang trang như hiện nay.

Dù trải qua bao biến thiên của thời cuộc, nhiều lần phải di dời, nhưng hiện nay, chính điện đình Gia Thạnh vẫn còn lưu giữ nhiều hiện vật cổ có giá trị lịch sử, mỹ thuật, được di chuyển từ ngôi đình cũ tại khu chùa Phật Nổi về bài trí tại đình, gồm: bức hoành phi giữa chính điện, nghi thờ Hội đồng, giá treo trống, khánh thờ và liễn thờ tại bàn thờ Thần sơn son thếp vàng, chạm trổ

tinh xảo, cùng lỗ bộ, mõ, nhiều tượng thờ bằng gỗ và cặp đôn đèn hình con nghê. Các hiện vật này đều được người dân địa phương gìn giữ, góp phần lưu truyền giá trị lịch sử của ngôi đình.

Chính điện đình

Chính điện đình Gia Thạnh thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh, Tả Ban, Hữu Ban và Quan Thánh.

Ban thờ Thần

Một điểm khá đặc biệt, tại nghi thờ Hội Đồng còn bài trí hai pho tượng Nam Tàu và Bắc Đẩu, đây là một trường hợp hiếm thấy trong phong tục thờ phụng tại các đình trong khu vực. Gian Tiền Hiền thờ phụng Phước Đức Chánh Thần, Tiền Hậu Hiền và Tiền Hậu Vãng. Bên phải ngôi đình chính là dinh bà, thờ phụng Ngũ Hành Nương Nương và bà Địa Mẫu.

Dinh bà Gia Thạnh

Trong năm, đình Gia Thạnh tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Khai hạ mùng 7 tháng Giêng, cúng Bà ngày 28 tháng 4, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu Bông ngày 17 tháng 8 và lễ cúng Kỳ yên ngày 20 tháng 11.

Qua thời gian và bao đổi thay của thời cuộc, đình thần Gia Thạnh vẫn là nơi người dân địa phương gửi gắm niềm tin tâm linh vào sự chở che của bậc Linh thần. Ngôi đình còn hiện hữu đến ngày nay không chỉ là chứng nhân cho một thôn làng xưa mang tên Gia Thạnh, mà còn là minh chứng cho bề dày lịch sử của vùng đất Đất Đỏ - một trong những nơi đầu tiên của phương Nam in dấu chân những lưu dân người Việt trong hành trình khai phá vùng đất mới. Đồng thời, đình thần Gia Thạnh cũng là biểu tượng cho tinh thần đoàn kết, chung tay gìn giữ các giá trị văn hóa truyền thống của cộng đồng địa phương.

Đình Thần Hiệp Hòa

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Hiệp Hòa tọa lạc tại hẻm 1216 đường Võ Thị Sáu, khu phố Hiệp Hòa, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Hiệp Hòa

Đình Hiệp Hòa là ngôi đình của làng Hiệp Hòa. Đình được tạo lập năm Minh Mạng thứ 11, Canh Dần (1830). So với các ngôi đình khác trên địa bàn phường Đất Đỏ, đình thần Hiệp Hòa là một trong số ít công trình không bị tàn phá bởi chiến tranh nên cấu trúc vẫn còn được lưu giữ gần như nguyên vẹn. Kiến trúc hiện nay của đình là kết quả của hai đợt trùng tu lớn vào các năm Canh Tuất (1970) và Mậu Dần (1998). Mặc dù trải qua nhiều lần tu bổ, nơi đây vẫn được kế thừa và bảo tồn những nét kiến trúc nguyên gốc của ngôi đình xưa.

Đình thần Hiệp Hòa được xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 2.300 m^2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, ngôi đình chính và nhà bếp. Đình thần Hiệp Hòa là ngôi đình duy nhất tại Đất Đỏ còn lưu giữ được hệ thống mái ngói âm dương, nhờ vậy càng tôn thêm nét đẹp cổ kính, trang trọng cho ngôi đình.

Dù trải qua bao thăng trầm của thời gian với nhiều lần trùng tu, tôn tạo nhưng đình Hiệp Hòa vẫn là một trong số ít ngôi đình tại khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu có khung đình kết cấu hoàn toàn bằng gỗ. Bộ khung tiền điện và chính điện của đình thần Hiệp Hòa được chống đỡ bằng 6 cột gỗ cùng hệ thống vì kèo được nối với nhau bằng khớp mộng, ngàm, nêm… mà không dùng bất cứ cây đinh nào để cố định. Các đầu kèo được chạm trổ tinh xảo với họa tiết đầu rồng và họa tiết hoa văn.

Các cấu kiện trang trí gỗ tại chính điện đình

Chính điện của đình Thần hiện có 6 bàn thờ xây và ván thờ Hội đồng. Chính tẩm đình Hiệp Hòa thờ phụng bức liễn thờ chữ Thần 神 sơn son thếp vàng cùng hộp đựng ấn, tuy nhiên theo Ban Tế tự, hiện nay ấn này đã bị thất lạc. Hai bên chầu về bàn thờ Thần là bàn thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị.

Ban thờ Thần

Một nét đặc biệt trong phong tục thờ phụng "Thần" ở các đình khu vực phường Đất Đỏ và khu vực xã Phước Hải kế cận mà trong đó có đình Hiệp Hòa là ngoài ban thờ Thần tại trung tâm chính tẩm, còn có sự xuất hiện thêm của ban thờ Thành Hoàng với bài vị viết danh hiệu "Bổn Cảnh Đô Thành Hoàng Đại Vương Linh Thần" bố trí bên trái chính tẩm.

Ban thờ Thành Hoàng

Ban thờ bên phải chính tẩm thờ phụng Ngũ Hành Nương Nương.

Trong năm, đình Hiệp Hòa tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 11 tháng 3, cúng vía Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 15 tháng 8 và lễ cúng Kỳ yên ngày 30 tháng 11.

Một điểm khá đặc biệt của chúc văn trong các lễ cúng tại đình Hiệp Hòa, ngoài những vị nhiên thần thì còn có nhiều vị nhân thần được phụng thỉnh. Đặc biệt là danh hiệu hiệu "Ký Lục Kiêm Cai Kỳ Giáp Lãnh Hầu Phạm Quí Công Thị Viết Cang Trực Phủ Quân" đây là danh hiệu của Giáp Lãnh Hầu Phạm Khánh Đức - tức Phạm Quí (Quới) Công. Cai cơ Phạm Quới Công đã lập khoảng 20 làng ở vùng Mô Xoài, sau này lập thành hai tổng An Phú và Phước Hưng - làng Hiệp Hòa thuộc tổng Phước Hưng.

Trải qua gần hai trăm năm lịch sử, đình Hiệp Hòa vẫn hiện hữu, chứng kiến bao biến thiên của thời cuộc và là nơi lưu giữ ký ức cộng đồng về ngôi làng cổ mang tên Hiệp Hòa. Ngôi đình không chỉ là chỗ dựa tâm linh của người dân địa phương mà còn là nơi lưu giữ những dấu ấn văn hóa và nét đẹp truyền thống được cộng đồng chung tay bảo tồn, gìn giữ qua nhiều thế hệ.

Đình thần Hưng Hòa

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Hưng Hòa tọa lạc tại số 669 Quốc lộ 55, khu phố Phước Sơn, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Hưng Hòa

Đình Hưng Hòa là ngôi đình của làng Hưng Hòa xưa. Theo các bô lão trong làng, đình được xây dựng năm Minh Mạng thứ 19, Mậu Tuất (1838). Trong chiến tranh, do sợ địch chiếm đình làm đồn chống lại cách mạng, nên người dân đã đốt đình "tiêu thổ kháng chiến", do đó chỉ còn lại nền móng. Năm Mậu Tuất (1958), đình được dân làng góp công góp của tái tạo lại, là nơi thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh. Trải qua 60 năm từ ngày được tái tạo và trở thành nơi chở che cho niềm tin của bao lớp thế hệ người dân địa phương, ngôi đình đã bị xuống cấp và hư hỏng nhiều. Đến năm Mậu Tuất (2018), đình thần Hưng Hòa được hạ giải và xây dựng lại khang trang như hiện nay.

Đình thần Hưng Hòa là một tập hợp nhiều hạng mục được xây dựng trên một khuôn viên đất rộng hơn 9.000 m^2 trồng nhiều cây xanh, gồm: cổng tam quan, chính điện, nhà Tiền hiền, miếu Ông Hổ, miễu bà, võ ca, nhà bếp.

Ngôi đình chính

Hai cột long trụ chính điện vẽ trang trí hình tượng rồng, mây cuốn từ bệ lên tới nóc. Chính điện bài trí bộ lỗ bộ, đôi hạc, nghi thờ, liễn thờ, hoành phi sơn son thếp vàng, chạm trổ tinh xảo. Trên 3 cửa chính treo 3 bức hoành phi: "vạn cổ anh linh", "quốc thái dân an", "cơ đồ vũ trụ". Giữa chính điện bài trí nghi thờ Hội đồng, đặt tượng, thờ phụng Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Chính điện đình Hưng Hòa bố trí sáu bàn thờ cùng nghi thờ Hội Đồng. Trung tâm chính tẩm thờ

phụng bức liễn chữ "Thần" chạm trổ tinh xảo. Hai bên tả hữu là ban thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị liễn thờ được tạo tác vẽ trực tiếp lên tường.

Ban thờ Thần

Một nét đặc biệt trong phong tục thờ phụng "Thần" tại đình Hưng Hòa là ngoài ban thờ Thần tại trung tâm chính tẩm, còn có sự xuất hiện thêm của ban thờ Thành Hoàng ở phía bên trái và ban thờ Ngọc Hoàng với ba pho tượng ở bên phải của ban thờ Thần. Quan Thánh Đế Quân cũng được thờ phụng bên vách trái chính điện.

Các ban thờ tại chính điện

Phía sau chính điện là nhà Tiền hiền, trùng tu tháng 10 năm Canh Dần (2010). Nhà Tiền hiền bài trí ba ban thờ, ban giữa thờ Hậu Tạo, ban trái thờ Tiền Hiền Hậu Hiền, ban phải thờ Tiền Vãng Hậu Vãng.

Miễu bà Ngũ Hành

Trong năm đình Hưng Hòa tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 15 tháng 8 và lễ Kỳ yên ngày 15 tháng Chạp.

Theo lệ xưa truyền lại, "tam niên đáo lệ" vào các năm Thân, Tý, Thìn, đình Hưng Hòa sẽ thực hiện nghi lễ Xây chầu - Đại bội và mời đoàn hát tổ chức hát bội để phụng cúng Linh thần và phục vụ bà con nhân dân tại địa phương.

Trải qua hơn 180 năm hiện hữu, đình thần Hưng Hòa không chỉ là nơi người dân gửi gắm niềm tin vào sự phò trợ của bậc Linh thần, mà còn là dấu ấn về tên gọi của ngôi làng cổ Hưng Hòa từng tồn tại nơi đây, là chứng tích của một giai đoạn chiến tranh ác liệt, đồng thời là minh chứng sinh động cho tinh thần đoàn kết và ý thức gìn giữ những giá trị văn hóa truyền thống của người dân Đất Đỏ.

Đình thần Long Hưng

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Hưng tọa lạc tại đường Trịnh Hoài Đức, khu phố Hiệp Hòa, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Long Hưng

Đình thần Long Hưng được tạo lập năm Minh Mạng thứ 12, Tân Mão (1831), là ngôi đình của làng Long Hưng đầu triều Nguyễn.

Theo lời kể của các bô lão trong làng, ngôi đình Long Hưng xưa được tạo lập tại khu vực rừng cây cổ thụ phía sau miếu Quan Thánh. Hiện nay, vị trí này vẫn còn những tảng đá là dấu tích của phần móng ngôi đình cũ. Vị trí ngôi đình hiện nay trước kia là nhà việc của làng. Trong thời kỳ kháng chiến, khu vực đình Long Hưng từng diễn ra nhiều trận đánh ác liệt. Hưởng ứng lời kêu gọi "tiêu thổ kháng chiến", nhằm không để địch lợi dụng công trình làm đồn chống lại cách mạng, nhân dân địa phương đã chủ động đốt đình và nhà việc. Lúc này, đình bị sụp đổ hoàn toàn, chỉ còn sót lại một số cấu kiện của nhà việc. Năm Đinh Dậu (1957) đình được xây dựng lại trên nền móng của nhà việc làng Long Hưng. Diện mạo ngôi đình hiện nay là kết quả của lần trùng tu lớn vào năm Canh Tuất (1970).

Tại chính điện của đình Long Hưng bài trí bức hoành phi "Long Hòa đường", lạc khoản năm Tân Mùi (1931), cùng đôi câu đối theo lối hoán thủ bắt đầu bằng chữ chữ "Long" và "Hòa".

Hoành phi "Long Hòa đường"

Những hiện vật này đánh dấu giai đoạn đình Long Hưng được chọn làm "đình trung" của làng Long Hòa (ngôi làng hình thành ngày 22 tháng 12 năm 1920 do Pháp xáp nhập hai làng Long Hưng và làng Hiệp Hòa) và đổi tên thành đình

Long Hòa theo tên làng mới. Tuy nhiên, giai đoạn này chỉ diễn ra trong thời gian ngắn thì đình bị thiêu hủy. Khi xây dựng lại đình năm Đinh Dậu (1957), tên gọi đình thần Long Hưng đã được khôi phục. Việc chọn tên Long Hưng - tên làng cũ dưới triều Nguyễn, thay vì Long Hòa - tên làng thời Pháp thuộc, khi xây dựng lại đình xuất phát từ ý nguyện của các bô lão trong việc gìn giữ và tiếp nối giá trị truyền thống của địa phương.

Đình thần Long Hưng tọa lạc trên một khu đất có diện tích khoảng 2.200 m2, gồm các hạng mục: cổng đình, ngôi đình chính, miễu Bà, miếu Quan Thánh, nhà khách và nhà bếp. Ngôi đình chính được xây dựng bằng đá xanh, mái lợp ngói, diềm mái trang trí họa tiết sóng nước uốn cong tôn lên vẻ thanh thoát của ngôi đình.

Hoành phi, câu đối, bài vị, khánh thờ, liễn thờ, nghi thờ tại đình thần Long Hưng được chạm trổ tinh xảo, sơn son thếp vàng. Giữa gian chính điện treo bức hoành phi viết đại tự "Miếu thần Long Hưng".

Chính điện đình

Trung tâm chính điện của đình thần Long Hưng thờ phụng thần Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ "Thần" có dòng lạc khoản "Bính Tý niên tạo" đặt giữa khám thờ cùng bài vị viết danh hiệu "Thiên Hạ Đô Đại Thành Hoàng Tôn Thần Đại Vương". Hai bên là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban.

Ban thờ Thần

Theo Ban tế tự, sau ngày đất nước thống nhất, đình Long Hưng vẫn còn lưu giữ được bản sắc phong thần cấp cho làng Long Hưng. Tuy nhiên, ít lâu sau đó, bản sắc phong này đã bị thất lạc. Hiện không rõ sắc phong được cấp vào niên đại nào, song theo lời truyền lại của các bô lão trong làng, có thể là sắc phong được cấp vào năm Tự Đức thứ 5, tương tự như các sắc phong của những ngôi đình khác trong khu vực.

Trong năm, đình Long Hưng tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 18 tháng 3, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 16 tháng 8 và cúng Kỳ yên ngày mùng 08 tháng Chạp.

Đình thần Long Thới

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Thới tọa lạc tại đường Tôn Đức Thắng, khu phố Phước Thới, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Long Thới

Theo lời truyền của các bô lão trong làng, đình Long Thới được tạo lập từ lâu đời, không còn tài liệu ghi nhận niên đại tạo lập, chỉ phỏng đoán khoảng 200 năm.

Trong thời kỳ chiến tranh, đình Long Thới từng bị cháy. Ngôi đình hiện nay là kết quả của nhiều lần trùng tu, tôn tạo lớn nhỏ, đặc biệt là đợt kiến tạo lớn sau ngày đất nước thống nhất, vào mùa Xuân, năm Nhâm Tuất (1982). Khi ấy, người dân địa phương đã chung tay góp công sức, của cải cùng nhau dựng lại ngôi đình khang trang như bây giờ.

Nép mình dưới những hàng cây cổ thụ, đình Long Thới được xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 4.700 m^2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, ngôi đình chính, võ ca, dinh ông Bà Lá, dinh bà, dinh Thần Nông, dinh Thổ Thần, nhà túc và nhà bếp.

Ngôi đình chính được xây dựng theo kiểu chữ tam, khung đình kết cấu hoàn toàn bằng gỗ. Hiện nay, đình thần Long Thới còn lưu giữ được 18 cây cột gỗ từ ngày mới lập đình. Bộ khung tiền điện và chính điện của đình được chống đỡ bằng 8 cột gỗ cùng hệ thống vì kèo, các đầu kèo chạm trổ tinh xảo họa tiết đầu rồng và họa tiết hoa văn.

Chính điện đình Long Thới lưu giữ nhiều tác phẩm nghệ thuật chạm khắc gỗ có giá trị, đặc biệt là bức hoành phi viết đại tự "Long Thới thần từ".

Hoành phi "Long Thới thần từ"

Chính tẩm được xây dựng lùi vào phía sau, trang trí bao lam, cửa

võng, phía trên treo bức hoành phi "Càn khôn chính khí" tạo ra một không gian linh thiêng, riêng biệt so với xung quanh. Trung tâm chính tẩm thờ phụng bức liễn thờ chữ Thần đặt trang trọng giữa khám thờ cùng nghi thờ và bài vị viết danh hiệu "Thổ Võ Tôn Trọng Chư Vị Thánh Thần". Chính điện đình còn bố trí các ban thờ Tả Ban Liệt Vị, Hữu Ban Liệt Vị, Ngũ Phương Thổ Công và Tiền Hiền Hậu Hiền.

Ban thờ Thần

Tại dinh ông tọa lạc bên trái của ngôi đình chính. Trước đây, các vị thần hiện đang thờ tại dinh ông được phụng thờ tại một ngôi miếu ở khu vực gọi là đồng Bà Lá. Trong kháng chiến chống Pháp, miếu đã bị sụp đổ. Một số cư dân Long Thới có ruộng đất trồng trọt tại khu vực đồng Bà Lá biết đến sự linh thiêng của miếu nên đã cùng nhau thỉnh chiêng, thỉnh trống nghinh các ngài về thờ tại dinh ông bên trái ngôi đình chính cho đến ngày nay. Để ghi nhớ lại gốc tích tọa lạc tại khu vực Bà Lá nên dân làng vẫn gọi là dinh ông Bà Lá.

Dinh ông bài trí ba ban thờ gồm bàn thờ chính và hai bên thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị. Ban thờ chính bài trí khám thờ, đặt hai bài vị cùng một ngai thờ sơn son thếp vàng tinh xảo. Bài vị đặt ở giữa thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh viết danh hiệu "Đương Cảnh Thành Hoàng Đại Vương Sắc Tặng Bảo An Chánh Trực Hựu Thiện Đôn Ngưng Tôn Thần".

Ban thờ tại dinh ông Bà Lá

Bài vị đặt bên phải thờ phụng ông Nguyễn Cửu Vân viết danh hiệu "Khâm Sai Cai Cơ Tiền Chánh Thống Nguyễn Húy Vân Trung Hầu Tôn Thần". Nguyễn Cửu Vân là danh tướng và là nhà doanh điền đời chúa Nguyễn Phúc Chu. Ông được phong "Thượng đẳng thần" thờ phụng tại đình Phú Lạc (xã Bình Hưng, Thành phố Hồ Chí Minh).

Trong năm, đình Long Thới tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 18 tháng 4, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 16 tháng 8 và cúng Kỳ yên ngày 12 tháng Chạp.

Đình thần Phước Hiệp

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Hiệp tọa lạc tại đường Lê Thánh Tông, khu phố Hiệp Hòa, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước Hiệp

Tương truyền, đình Phước Hiệp được tạo lập vào năm Gia Long thứ 9 (Canh Ngọ, 1810), tại vị trí cách ngôi đình hiện nay khoảng 100 m. Đến năm Bính Thân (1956), đình thần Phước Hiệp bị trúng bom và cháy rụi, chỉ còn lại nền móng. Hiện nay, dấu tích của ngôi đình xưa vẫn còn được nhận biết qua những tảng đá ong và hàng cây cổ thụ.

Năm Tân Hợi (1971), đình Phước Hiệp được dân làng góp công, góp của xây dựng lại tại vị trí ngày nay. Ngôi đình khang trang hiện nay là kết quả của nhiều lần trùng tu, tôn tạo lớn nhỏ và lần trùng tu lớn gần nhất là vào năm Đinh Sửu (1997).

Đình Phước Hiệp được xây dựng trên khu đất rộng cạnh chùa Vĩnh Long - ngôi chùa làng của làng Phước Hiệp, gồm các hạng mục: chính điện đình, dinh Bà, võ ca miếu Thần Nông, miếu Ông Hổ.

Chính tẩm đình Phước Hiệp bài trí ba bức hoành phi: "Nam Đế tự miếu", "Thành Hoàng Bổn Cảnh" và "Nghĩa khí đồng thiên". Đặc biệt, tại đây còn có chiếc chuông được làm từ vỏ bom. Mỗi dịp lễ cúng, tiếng chuông phát ra từ vỏ bom như âm thanh gợi nhắc lại một thời kỳ chiến tranh vô cùng khốc liệt nhưng cũng đầy hào hùng của dân tộc.

Hai bên vách chính điện là ban thờ Bạch Mã và ban thờ Thái Giám. Việc tách riêng thờ phụng hai danh xưng "Bạch Mã" và "Thái Giám" thay vì danh xưng "Bạch Mã Thái Giám" là một nét đặc trưng của đình Phước Hiệp so với các đình khác trong khu vực.

Trung tâm chính điện của đình thần Phước Hiệp thờ phụng bức liễn chữ "Thần" 神đặt trang trọng trong khám thờ sơn son thếp vàng, chạm trổ tinh xảo. Điểm đặc biệt trong phong tục thờ tự tại đình là ngoài ban thờ chính giữa thờ Thần, hai bên còn

có ban thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh (bên trái) và Thần Hoàng Đại Vương (bên phải), mỗi ban thờ đều bài trí thờ phụng sáu pho tượng thần.

Ban thờ Thần

Ban thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh

Ban thờ Thành Hoàng Đại Vương

Ở gian phụ bên trái chính điện đặt bàn thờ Thần Nông Đại đế với mười pho tượng thần. Đây là ngôi đình duy nhất tại phường Đất Đỏ và trong khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu có số lượng tượng thờ nhiều như vậy.

Dinh bà tọa lạc bên phải ngôi đình chính thờ phụng Ngũ Hành Nương Nương. Dinh bà là nơi lưu giữ nhiều tác phẩm mỹ thuật tạo tác bằng gỗ, chạm trổ tinh xảo, trang trí họa tiết chim phượng, mây nước cách điệu.

Dinh bà Phước Hiệp

Lễ Kỳ yên tại đình Phước Hiệp được tổ chức vào ngày 16 tháng Giêng. "Tam niên đáo lệ" dịp lễ Kỳ yên tại đình sẽ tổ chức hát bội để phụng cúng Linh thần và phục vụ bà con tại địa phương vui Xuân.

Những pho tượng thần tại đình Phước Hiệp là nơi để những lưu dân người Việt ký thác niềm tin về những vị Linh thần bổn địa luôn ngày đêm chở che cho những chủ nhân mới của vùng đất này. Ngày nay, các pho tượng ấy vẫn tồn tại qua thời gian, chứng kiến những đổi thay của thời cuộc và vẫn là nơi ký thác niềm tin của người dân địa phương. Đồng thời, đây cũng là minh chứng sống động cho một nét đẹp văn hóa truyền thống vẫn luôn tồn tại, lưu truyền tại vùng đất Đất Đỏ giàu bản sắc.

Đình Thần Phước Thạnh

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Thạnh tọa lạc tại Quốc lộ 55, khu phố Thanh Bình, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước Thạnh

Khi đặt chân đến khu vực trung tâm phường Đất Đỏ, bên tuyến Quốc lộ 55, ta sẽ bắt gặp hình ảnh ngôi Đình thần Phước Thạnh tọa lạc uy nghiêm. Nơi đây không chỉ là chốn linh thiêng để người dân gửi gắm niềm tin và lòng thành kính đối với vị linh thần bảo hộ của làng, mà còn là không gian lưu giữ trọn vẹn các nghi thức, lễ nghi truyền thống được truyền lại qua nhiều thế hệ cùng những ký ức thiêng liêng gắn bó với đời sống cộng đồng. Bên cạnh đó, đình Phước Thạnh còn ẩn chứa nhiều câu chuyện đặc sắc, phản ánh quá trình hình thành và dựng lập làng xã của cư dân địa phương.

Đình thần Phước Thạnh là một trong số ít ngôi đình tại Đất Đỏ không bị chiến tranh tàn phá. Có thể nói đây là một công trình kiến trúc nghệ thuật đẹp và tiêu biểu tại vùng đất này. Ngôi đình ban đầu có kiến trúc bằng gỗ kết hợp mái ngói âm dương. Ngôi đình ngày nay là kết quả của lần kiến tạo bắt đầu từ năm Kỷ Hợi (1959) đến tháng 5 năm Tân Sửu (1961), tái thiết năm Tân Hợi (1971) và tái lập năm Tân Tỵ (2001) - các mốc thời gian này được ghi nhận lại trên cổng và bình phong.

Mốc thời gian kiến tạo đình

Có thể nói đây là một công trình kiến trúc nghệ thuật đẹp và tiêu biểu tại vùng đất này. Ngôi đình ban đầu có kiến trúc bằng gỗ kết hợp mái ngói âm dương. Ngôi đình là nhiều lần dân làng góp, công góp của trùng tu và tôn tạo, cụ thể trên các hạng mục tại đình vẫn còn ghi nhận lại thời gian trùng tu, tôn tạo như: Chính điện năm Kỷ Hợi (1959), dinh Hữu

Vu và dinh Thần Nông năm Tân Sửu (1961), dinh Tả Vu năm Ất Tỵ (1965), trang trí mái chính điện năm Canh Tuất (1970).

Các công trình trong sân đình

Theo lời truyền của các bậc bô lão trong làng, đình Phước Thạnh được tạo lập vào năm Minh Mạng thứ 9, Mậu Tý (1828) là ngôi đình của làng Phước Tụy xưa. Ban đầu đình có tên là đình thần Phước Tụy, sau này, đình tọa lạc tại xã Phước Thạnh nên được đổi tên thành Đình thần Phước Thạnh cho đến ngày nay. Sự kiện đổi tên đình không xác định được mốc thời gian cụ thể, chỉ có thể ước đoán diễn ra trước năm 1960 và trong khoảng những năm thập niên 50 đến đầu 60 của thế kỷ XX. Trên hai câu đối treo tại chính điện Đình Thần Phước Thạnh vẫn còn lưu dấu dòng lạc khoản bằng chữ Hán: "Phước Thạnh cổ miếu tự lập 1960", minh chứng cho niên đại gắn liền với sự kiện trọng yếu này. Hiện nay, Đình Thần Phước Thạnh chỉ còn lưu giữ dấu tích liên quan đến tên gọi Phước Tụy xưa, đó là bức liễn thờ "Thần" với dòng lạc khoản: "Trọng Hạ nguyệt, Phước Tụy thôn đồng phụng tạo", cùng bản sắc phong Phước Tụy Thành Hoàng chi thần cấp năm Tự Đức thứ 5 cho Phước An huyện, Phước Tụy phường.

Đình Phước Thạnh tọa lạc trên khu đất hơn 7.000 m2 xung quanh có tường rào gồm các hạng mục: Cổng tam quan đắp nổi trang trí nhiều họa tiết cầu kỳ - đây là cổng tam quan được trang trí đặc sắc nhất trong các ngôi đình còn hiện hữu tại phường Đất Đỏ, bình phong; dinh Tả Vu thờ Bạch Mã Thái Giám, dinh Hữu Vu thờ Bạch Hổ Sơn Quân, dinh Thần Nông, võ quy, chính điện, dinh Bà, võ ca, nhà khách và nhà bếp.

Đỉnh mái các hạng mục của đình đều được đắp nổi trang trí nhiều họa tiết sống động như: diềm mái trang trí mây nước, đỉnh mái trang trí các chủ đề: lưỡng long tranh châu, chim phượng ngậm cuốn thư, cá chép hóa rồng, dơi… Các cột, trụ đều được đắp nổi các câu đối bằng chữ Hán.

Trải qua thời gian và nhiều lần trùng tu tôn tạo, chính điện đình thần Phước Thạnh vẫn là nơi tập trung nhiều tác phẩm mỹ thuật có giá trị vẫn còn được lưu giữ như: hoành phi, câu đối, bao lam, khám thờ, đồ tự khí, cặp chân đèn cỡ đại… chạm khắc tinh xảo, sơn son thếp vàng, những đồ án trang trí công phu.

Các cấu kiện trang trí gỗ tại chính điện đình

Trung tâm chính tẩm đình Phước Thạnh thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bài vị viết danh hiệu "Bổn Cảnh Thành Hoàng Đại Vương Sắc Tặng Viết Bảo An Chánh Trực Hựu Thiện Đôn Ngưng Tôn Thần". Hai bên là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban. Gian Tiền Hiền thờ phụng Tiền Hậu Vãng, Tiên Sư và Thổ Công.

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Đình Phước Thạnh là một trong hai ngôi đình tại xã còn lưu giữ được sắc phong thần cho đến ngày nay. Sắc thần được dựng trong hộp gỗ, chạm hình chim phượng, sơn son thếp vàng đang được cất giữ và thờ phụng tại chính điện của đình. Bản sắc phong tại đình thần Phước Thạnh là sắc "Phước Tụy Thành Hoàng Chi Thần" cấp cho Phước An huyện, Phước Tụy phường, ngày 29 tháng 11 năm Tự Đức thứ 5.

Sắc Phước Tụy Thành Hoàng cấp năm Tự Đức thứ 5

Dinh bà Phước Thạnh nằm trong quần thể đình thần Phước Thạnh, tọa lạc bên phải ngôi đình chính. Dinh bà được tạo lập cùng thời điểm với đình và được trùng tu tôn tạo qua nhiều lần. Nhìn từ bên ngoài, kiến trúc dinh là sự thu nhỏ của ngôi đình chính, mái dinh trang trí hình tượng sóng nước và chim phụng. Trước dinh bà có võ ca là nơi hát bội được tổ chức ba năm một lần. Trên cửa chính điện dinh bà còn treo bức hoành phi mang hàng chữ Hán "Thánh Mẫu miếu".

Chính điện dinh bà Phước

Thạnh bài trí bức hoành phi "kim lâu ngọc các" và ba bàn thờ với liễn thờ, khám thờ chạm trổ tinh xảo, sơn son thếp vàng. Ban giữa thờ Chúa Tiên Thần Nữ với ba tượng gỗ và liễn thờ viết danh hiệu "Chúa Ngọc Thánh Nương", bàn bên trái thờ Ngũ Hành Nương Nương với danh hiệu "Ngũ Hành Thần Nương", ban bên phải thờ Chúa Xứ Nương Nương với thần hiệu "Chúa Xứ Thánh Nương".

Dinh bà Phước Thạnh

Trong năm, ngoài các lễ cúng "tứ thời tiết lạp", đình Phước Thạnh tổ chức bốn lễ cúng lớn có chiêng trống nghi lễ, văn tế, lễ nhạc và học trò lễ gồm: cúng Bà ngày 15 tháng 02, cúng Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 15 tháng 8 và cúng Kỳ Yên ngày 15 tháng 11.

Tại đình Phước Thạnh dù lễ Kỳ yên là một trong những lễ trọng trong năm tại đình, nhưng lễ cúng được tổ chức trọng thể nhất là lễ Cầu an Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 11 tháng 5. Tuy nhiên, tại nơi đây lại có thêm tục "tam niên đáo lệ" vào các năm Thìn, Tuất, Sửu, Mùi lễ Cầu an Bà ngày 15 tháng 02 được tổ chức trọng thể thay cho lễ Cầu an Thành Hoàng - thực hiện theo nghi thức phục vị. Mở đầu cho lễ Cầu an Bà đình Phước Thạnh là nghi thức Nghinh thần từ ngôi đình chính sang dinh bà để cùng chứng lễ.

Các ban thờ được trang hoàng trong ngày lễ hội

Nghi thức đọc chúc văn

Các lễ cúng được tổ chức trong năm tại đình Phước Thạnh nhằm gửi gắm ước vọng về sự chở che của bậc linh Thần với dân làng, cầu mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, đất nước được trường tồn, nhân dân được an cư lạc nghiệp.

Đình thần Phước Thọ

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Thọ tọa lạc tại đường Võ Thị Sáu, khu phố Phước Trung, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước Thọ

Ngôi đình Phước Thọ cổ kính tọa lạc tại khu vực trung tâm phường Đất Đỏ, là đình của làng Phước Thọ xưa. Theo lời truyền miệng của các bô lão trong làng, đình được tạo lập từ thuở khai hoang, lập làng đã có lịch sử hình thành khoảng 200 năm, không ai nhớ năm tạo lập cụ thể.

Đình thần Phước Thọ là minh chứng của sức mạnh trong lòng dân, sự trường tồn của niềm tin, lòng thành và kết quả công sức của nhân dân địa phương trong việc tái lập, phục dựng, trùng tu để gìn giữ giá trị truyền thống mà ông cha truyền lại tại khu vực Đất Đỏ. Ngôi đình từng nhiều lần bị chiến tranh tàn phá nhưng vẫn được người dân kiên trì xây dựng lại đến 3 lần. Lần thứ nhất, do lo sợ địch chiếm đình làm đồn, nhân dân buộc phải đốt đình thực hiện tiêu thổ kháng chiến, sau đó mới dựng lại. Lần thứ hai, đình bị bom Mỹ đánh sập và được phục dựng lại vào khoảng năm Giáp Thìn (1964). Đến năm Nhâm Tý (1972), đình tiếp tục bị sụp đổ do chiến tranh. Sau ngày đất nước thống nhất, đến năm Kỷ Tỵ (1989), nhân dân trong làng cùng nhau quyên góp, khởi công xây dựng lại đình và hoàn thành vào năm Mậu Dần (1998), với diện mạo như hiện nay.

Chính điện đình

Đình Phước Thọ được xây dựng trên một khu đất rộng hơn 3.200 m^2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, nhà khách và nhà bếp. Ngôi đình chính là khối nhà vuông tứ trụ, hai chái làm nơi thờ bà Chúa Ngọc và Thành Hoàng Bổn Cảnh.

Trung tâm chính tẩm đình thờ phụng bức liễn chữ Thần đặt giữa khám giờ cùng bài vị viết danh hiệu "Thổ Võ" và hai pho tượng thần. Phía trước chầu hai bên ban thờ Thần là hai pho tượng ngựa. Hai bên chính điện là ban thờ Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Vãng Hậu Vãng.

Chính tẩm đình

Một điểm đặc biệt, tại chái nhà bên trái còn có ban thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh với bài vị khắc danh hiệu "Bổn Cảnh Đô Thành Hoàng Đại Vương". Vào lễ cúng Thành Hoàng, sắc phong thần được thỉnh từ bàn thờ Thần sang bàn thờ Thành Hoàng để cử hành lễ cúng, sau đó rước trở lại an vị tại gian chính điện như trước.

Ban thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh

Bên cạnh ban thờ Thành Hoàng là ban thờ Quan Thánh, được đưa vào đình thờ phụng sau này.

Chái nhà bên phải của ngôi đình thờ phụng bà Chúa Ngọc với bài vị và pho tượng nữ thần.

Ban thờ Chúa Ngọc

Hiện đình Phước Thọ còn lưu giữ được một hiện vật có giá trị đó là bản sắc phong Phước Thọ Thành Hoàng chi thần, được cấp vào ngày 29 tháng 11 năm Tự Đức thứ 5. Năm 1972, khi đình sập do chiến tranh, sắc phong được ông Sáu Nhâm, thành viên Ban Tế tự đình Phước Thọ thời bấy giờ tìm được trong đống đổ nát và đem về nhà gìn giữ. Hiện sắc đang được cất giữ, thờ cúng tại chính điện của đình.

Trong năm đình Phước Thọ tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Khai hạ ngày mùng 04 tháng Giêng, cúng Bà Thiên Y ngày 18 tháng 4, cúng Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 16 tháng 8 và cúng Kỳ yên ngày 29 tháng 11.

Đình Thần Phước Xuân

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Xuân tọa lạc tại đường Nguyễn Thành Liêm, khu phố Tường Thành, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước Xuân

Đình Phước Xuân là đình thần của làng cùng tên thời Nguyễn. Làng Phước Xuân chỉ tồn tại trong khoảng thời gian ngắn trước khi bị sáp nhập vào các làng lân cận. Làng Phước Xuân ghi nhận địa bạ năm 1836 và không còn thể hiện trong bản đồ Nam Kỳ năm 1874 và các tài liệu sau đó. Có thể nói, đình Phước Xuân không chỉ là nơi để người dân địa phương gửi gắm niềm tin tâm linh, mà còn là dấu ấn gợi nhắc về tên gọi của một vùng đất từng hiện hữu trong lịch sử nơi đây.

Đình thần Phước Xuân được xây dựng từ rất lâu đời, tuy nhiên không còn lưu giữ tư liệu xác định chính xác năm tạo lập. Qua thời gian và chiến tranh, đình bị xuống cấp nên được người dân địa phương chung tay góp công, góp của để trùng tu, tôn tạo nhiều lần. Kiến trúc của ngôi đình hiện nay là kết quả của 2 lần trùng tu lớn. Lần thứ nhất diễn ra từ năm Tân Hợi (1971) đến năm Tân Sửu (1973). Đến năm Canh Ngọ (1990), đình được tái thiết lớn trên nền cũ. Vào năm Canh Thìn (2000), các bàn thờ trong đình được sơn sửa, trang trí lại; đến năm Nhâm Ngọ (2002), ngôi miễu Bà cũng được trùng tu, tôn tạo. Ngày nay, đình vẫn là trung tâm sinh hoạt văn hóa - tín ngưỡng quan trọng, gắn bó mật thiết với đời sống tinh thần của cư dân trong vùng. Trong khuôn viên đình hiện còn hai cây cổ thụ có tuổi đời hơn 100 năm, được xem như chứng nhân lịch sử, khẳng định sự lâu đời và bề dày lịch sử của ngôi đình.

Mặt tiền đình

Đình thần Phước Xuân được

xây dựng trên một khu đất rộng hơn 1.400 m^2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, miếu Thần Nông, miếu Thổ Thần, miếu Sơn Thần, miễu bà, ngôi đình chính, nhà đãi khách và nhà bếp.

Hiện nay, tại chính tẩm đình thần và miễu bà vẫn còn lưu giữ, bài trí nhiều bức liễn thờ, hoành phi, câu đối, bao lam, các đồ tự khí chạm trổ, trang trí các hình tượng: tứ linh, tứ bình, tứ quý, chữ phúc, họa tiết hoa văn… sơn son thếp vàng; bộ lỗ bộ; đôi hạc; các phướn, rèm khánh, tàn lộng, cờ quạt… thêu hoa văn, các câu đối ca tụng công đức linh thần góp phần tạo nên nét cổ kính của không gian thờ cúng.

Chính điện đình

Trung tâm chính tẩm thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ Thần 神. Hai bên tả hữu ban thờ Thần là ban thờ Tiền Hiền Hậu Hiền và Tả Ban Hữu Ban.

Hai vách bên chính điện bố trí hai ban thờ Ngũ Phương Thổ Công và Bạch Mã Thái Giám.

Các ban thờ tại chính điện

Nghi thờ Hội Đồng

Bên trái ngôi đình chính là miễu bà. Miễu bài trí ba ban thờ: ban giữa thờ phụng Chúa Xứ Nương Nương, ban bên trái thờ phụng Ngũ Hành Thần Nương và ban bên phải thờ phụng Thiên Y Thần Nữ.

Miễu bà Phước Xuân

Trong năm, đình Phước Xuân tổ chức hai lễ cúng lớn: cúng tết Đoan ngọ ngày mùng 05 tháng 5 và cúng Kỳ yên ngày 15 tháng Chạp.

Đình thần Thạnh Mỹ

Phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Thạnh Mỹ tọa lạc tại đường Lương Thế Vinh, khu phố Thanh Long, phường Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Thạnh Mỹ

Theo lời truyền, đình Thạnh Mỹ được tạo lập khoảng năm Minh Mạng thứ 17, Bính Thân (1836). Đình Thạnh Mỹ do hai vị tiền bối là ông Bùi Văn Hùng và ông Bùi Văn An cùng dân làng quyên góp công sức, tiền của xây dựng tại dốc Bà Kỳ. Đến năm 1912, đình dời về sở cao su, ấp Thanh Long, xã Phước Thạnh. Trong hai cuộc chiến tranh chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, đình bị tàn phá hư hại nhiều lần nên phải dựng đi dựng lại.

Về tổng thể kiến trúc, đình Thạnh Mỹ theo kiểu chữ đinh gồm: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, dinh ông, dinh bà, miếu Thần Nông, miếu Sơn Quân, nhà trù…

Ngôi đình trước khi trùng tu

Đình thần Thạnh Mỹ là một trong ba ngôi đình tại Đất Đỏ có bộ khung đình hoàn toàn bằng gỗ. Chính điện đình còn lưu giữ được hệ thống bao lam, hoành phi, câu đối cùng một chiếc nghi thời được tạo lập vào năm Bính Dần (1926) sơn son thếp vàng, chạm trổ tinh xảo.

Chính điện đình

Trung tâm chính tẩm thờ phụng bức liễn chữ "Thần" 神.Tại ban thờ Thần của đình còn có sự xuất hiện của tục thờ vua, được biểu hiện thông qua bài vị khắc mỹ tự với ý nghĩa tôn xưng, chúc tụng bậc quân

vương. Bài vị viết mỹ hiệu "Thượng chúc Đương kim Hoàng đế thánh thọ vạn vạn tuế". Đình Thạnh Mỹ là một trong số ít đình tại khu vực Bà Rịa - Vũng Tàu xuất hiện phong tục thờ phụng này. Hai bên chầu về ban thờ Thần là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban. Hai bên chính tẩm là ban thờ Thành Hoàng và ban thờ Tiên Sư.

Ban thờ Thần tại chính điện

Dinh bà bên trái ngôi đình chính thờ phụng bà Chúa Tiên với danh hiệu "Chúa Tiên Nương" và Ngũ Hành Nương Nương.

Dinh ông bên phải đình chính thờ phụng ông Hồ Quý Thống - vị tướng có công chống Chiêm Thành được vua Tự Đức sắc phong "Thoại Thần Hào".

Ban thờ tại dinh ông

Trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và Mỹ, đình Thạnh Mỹ là cơ sở của cách mạng, nuôi giấu cán bộ hoạt động bí mật và cung cấp của cải vật chất cho kháng chiến, nơi tập kết của lực lượng vũ trang cách mạng đánh bại những trận càn quét lớn của địch, góp phần vào thắng lợi chung của cách mạng và nhân dân cả nước.

Bằng xếp hạng di tích

Đình và chùa Thạnh Mỹ là công trình kiến trúc nghệ thuật tiêu biểu tại Đất Đỏ. Đình - chùa Thạnh Mỹ được xếp hạng là di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh, thành phố theo Quyết định số 1322/QĐ-UB, ngày 09 tháng 4 năm 2007 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Trong năm đình Thạnh Mỹ tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 15 tháng 02, cúng Cầu an (giỗ ông Hồ Quý Thống) ngày 18 tháng 3, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Cầu bông ngày 16 tháng 8.

Cùng với quá trình bảo tồn và phát huy các giá trị di sản, đình Thạnh Mỹ đã góp một phần nhỏ vào duy trì các dạng thức sinh hoạt văn hoá dân gian của người dân nơi đây.

Đình Thần Xóm Rẫy

Đình thần Phước Thuận - Phước Bửu
Phường Hồ Tràm, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Thuận - Phước Bửu (Đình thần Xóm Rẫy) tọa lạc tại khu phố Ông Tô, phường Hồ Tràm, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Xóm Rẫy

Theo lời xưa truyền lại, đình được tạo lập từ lâu đời tại xóm Rẫy nên được người dân quen gọi là đình thần Xóm Rẫy. Trong chiến tranh, ngôi đình đã bị sụp đổ. Người dân địa phương dựng tạm lại ngôi đình bằng tre lá làm nơi thờ cúng. Sau ngày đất nước thống nhất, ngôi đình được xây dựng lại được xây dựng lại, vừa là đình thần vừa là đền liệt sĩ.

Đình Phước Thuận - Phước Bửu thờ phụng ông Hồ Văn Cưới, lễ giỗ ngày 16 tháng 3. Hiện nay trong khuôn viên đình có ngôi mộ ông Hồ Văn Sự cải táng năm Bính Thân (2016), tương truyền là con của ông Thành Hoàng thờ trong đình.

Mộ ông Hồ Văn Sự

Trung tâm chính tẩm đặt ban thờ Thần. Chính điện đình bài trí các ban thờ: Thần Hoàng Bổn Xứ, Ngũ Phương Thổ Công, Tả Ban, Hữu Ban, Tiền Hiền Hậu Hiền, Tiền Giảng Hậu Giảng, Chư Hương Công và Vị Quốc Vong Thân.

Chính điện đình

Trong năm đình Phước Thuận - Phước Bửu tổ chức hai lễ cúng lớn: cúng giỗ Ông ngày 16 tháng 3 và cúng Kỳ yên ngày 16 tháng 11.

Đình Thần An Ngãi

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần An Ngãi tọa lạc tại Tỉnh Lộ 44A, khu phố An Ngãi, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời xưa truyền lại, đình An Ngãi được tạo lập từ lâu đời, không biết cụ thể mốc thời gian tạo lập. Ngôi đình thuở ban đầu được xây dựng tường bằng gạch, vôi, mật mía; các cột, kèo, rui, mè bằng gỗ; mái đình lợp ngói âm dương. Kiến trúc của ngôi đình ngày nay là sự kế thừa của lần kiến tạo vào năm Bính Thân (1956) cùng nhiều lần dân làng đóng góp trùng tu, tôn tạo lớn nhỏ khác, đặc biệt là lần tu bổ năm Đinh Mùi (1967) và lần gần nhất vào năm Đinh Dậu (2017).

Sau ngày đất nước thống nhất đến năm 2006, xã An Ngãi lúc này chưa có đền thờ liệt sĩ nên đình An Ngãi được chọn làm đền thờ liệt sĩ An Ngãi. Ban thờ liệt sĩ được bài trí tại vị trí bàn thờ Tả Ban hiện nay.

Đình An Ngãi được xây dựng trên khu đất rợp bóng cây cổ thụ, có diện tích hơn 9.000 m2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, ngôi đình chính, võ ca đình thần, miễu bà, võ ca miễu bà, miếu Quan Thánh, miếu Thần Nông, nhà khách và nhà bếp.

Do cơn bão số 9 năm Bính Tuất (2006) tàn phá, nhà túc của đình bị sụp đổ, tại lần tái thiết sau bão mái của nhà túc đã được thay bằng tôn. Hiện nay, nơi đây vẫn còn lưu giữ được 32 cột gỗ, cùng hệ thống vì kèo, hoành phi, câu đối đã hiện hữu tại đình từ lâu đời.

Nhà túc và gian Tiền Hiền

Giữa chính tẩm treo bức hoành phi "Thần công quảng đại" - lạc khoản "Kỷ Hợi niên" 1959, hai bên trái phải là hai bức hoành phi "thành chí khính" và "vũ lộ ân".

Trung tâm chính tẩm đình An Ngãi thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ "Thần", cùng ấn và hai bộ áo mão thờ. Phía trên treo bức hoành phi "Thánh đức lưu quang", đặt giữa khánh thờ chạm trổ tinh xảo. Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban.

Chính điện đình

Ngôi Tiền hiền dựng ba bàn thờ xây, với ba bức liễn thờ tinh xảo, đặc biệt là bức liễn thờ bàn giữa thờ phụng Tiền Hậu Hiền viết theo lối chữ triện vuông. Cùng hai ban thờ Tiên Hậu Giác và Tiền Hậu Vãng.

Các ban thờ tại gian Tiền Hiền

Miếu Quan Thánh hiện nay được tạo lập năm Đinh Mùi (1967), thờ phụng Quan Thánh Đế Quân, Dã Thần Thổ Địa và Thai Sanh Thánh Mẫu. Sau này, dân làng đã cho lập miếu bà Thánh Mẫu An Ngãi, phía trước có võ ca để thờ phụng riêng Lệnh bà.

Miễu bà Thánh Mẫu An Ngãi

Trong năm, đình An Ngãi tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Thánh Mẫu ngày 19 tháng 4; cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5; cúng Quan Thánh ngày 24 tháng 6; cúng Thần Nông ngày 25 tháng 10 và cúng Kỳ yên ngày 11 và 12 tháng 11.

Đông đảo người dân đến đình xem hát bội trong ngày lễ hội

Trong hai dịp lễ cúng Bà và cúng Kỳ yên, tại đình đều mời đoàn hát, trước là thực hiện nghi thức Xây chầu - Đại bội để phụng cúng Linh Thần sau đó là biểu diễn các tuồng hát phục vụ bà con nhân dân địa phương, tạo không khí rộn ràng cho ngày lễ hội.

Đình thần An Nhứt

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần An Nhứt tọa lạc tại Quốc lộ 55, khu phố An Nhứt, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời truyền lại của các bậc cao niên trong làng, đình An Nhứt là công trình tín ngưỡng - văn hóa được tạo lập từ rất lâu đời, tính đến nay đã trên một thế kỷ. Vị trí nguyên thủy của đình nằm cách nơi tọa lạc hiện nay khoảng 70 m về hướng Đông. Trong giai đoạn kháng chiến, do lo ngại địch chiếm dụng đình làm đồn trú, nhân dân An Nhứt đã thực hiện chủ trương tiêu thổ kháng chiến, ngôi đình khi ấy đã bị thiêu hủy hoàn toàn, chỉ còn sót lại nền móng.

Đến giai đoạn từ năm Đinh Mùi (1967) đến năm Kỷ Dậu (1969), dù còn nhiều khó khăn, nhưng bằng tấm lòng thành kính, dân làng An Nhứt đã đồng lòng góp công, góp của để kiến thiết lại ngôi đình tại vị trí hiện nay. Năm Bính Tý (1996), đình được trùng tu lớn, khang trang hơn, đồng thời đón thỉnh anh linh các anh hùng liệt sĩ về phối thờ. Từ đây, đình trở thành đền thờ liệt sĩ.

Đến năm Ất Mùi (2015), khi đền thờ liệt sĩ An Nhứt được khánh thành, anh linh các Anh hùng liệt sĩ được làm lễ nghinh thỉnh về an vị thờ phụng tại đền thờ mới. Đình An Nhứt được tái lập. Trong năm này, cổng tam quan của đình được xây dựng mới, bổ sung thêm các họa tiết trang trí trên mái đình, tạo diện mạo khang trang và uy nghiêm cho ngôi đình.

Đình An Nhứt xây dựng trên diện tích đất rộng hơn 2.200 m^2 gồm các công trình: cổng tam quan, bình phong, võ ca, ngôi đình chính, miếu thờ Ngọc Hoàng và Quan Thánh, miếu Thần Nông và nhà khách.

Mặt tiền và bình phong đình

Miếu Ngọc Hòa và Quan Thánh

Chính giữa chính tẩm là án thờ Thần, được bài trí trang nghiêm. Hai bên án thờ là đôi cột long trụ chạm nổi hình tượng lưỡng long uốn lượn quanh thân cột chầu về ban thờ thần tôn thêm vẻ uy nghiêm, bề thế và linh thiêng cho ban thờ.

Chính điện đình

Trung tâm chính tẩm thờ phụng bức liễn thờ chữ Thần đặt trang trọng giữa khám thờ cúng bài vị viết danh hiệu "Sắc phong Bổn Cảnh Thành Hoàng Đại Vương Bảo An Chánh Trực Hựu Thiện Đôn Ngưng". Đây chính là mỹ tự được ghi trong sắc phong do triều đình ban tặng cho vị linh thần của làng An Nhứt vào năm Tự Đức ngũ niên. Đáng tiếc thay, bản sắc phong quý giá này đã bị thiêu rụi cùng với ngôi đình xưa trong cuộc "tiêu thổ kháng chiến".

Phía trước bài vị Thần là bài vị khắc dòng chữ mang ý nghĩa lời chúc tụng bậc quân vương "Hoàng đế quốc vương trường sinh thánh thọ vạn vạn tuế". Hai bên là bài vị Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị.

Ban thờ Thần

Trong năm, đình An Nhứt tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 10 và11 tháng 5, cúng Thần Nông ngày mùng 02 tháng 9 và lễ cúng lớn nhất trong năm là lễ Kỳ yên ngày mùng 07 và 08 tháng Giêng.

Võ ca đình chuẩn bị hát bội

Trong dịp lễ Kỳ yên, tại đình đề tổ chức hát bội phụng cúng linh thần và phục vụ bà con vui Xuân.

Đình Thần Hắc Lăng

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Hắc Lăng tọa lạc tại khu phố Phước Lăng, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo Đại Nam nhất thống chí tại xã Hắc Lăng, huyện Phước An có hai ngôi đền thờ phụng danh tướng của triều Nguyễn là đền Diên Công và đền Châu Quận Công.

Theo lời xưa truyền lại đình Hắc Lăng ban đầu là đền Diên Công thờ phụng Chưởng cơ Diên Lộc Hầu Nguyễn Diên được tạo lập năm Giáp Dần (1674) ngay trên phần mộ của ông. Đền Châu Quận Công thờ phụng Quận Công Lâm Thao Châu Văn Tiếp - vị tướng tài của triều Nguyễn là một trong "Gia Định tam hùng", ông được thờ phụng tại ngôi đền được xây dựng năm Nhâm Tý (1852) vị trí phía trước chùa Bửu Quang ngày nay, cách khoảng đình Hắc Lăng 500 m.

Năm 1946, thực hiện "tiêu thổ kháng chiến", đền thờ Châu Văn Tiếp bị cháy rụi, đền Diên Công bị đốt nhưng khi lửa cháy đến chánh điện thì thì tắt, đốt tiếp hai, ba lần nữa cũng không cháy, dân làng đều tin đây là nơi linh thiêng nên không dám đốt nữa. Sau nhiều biến động lịch sử, năm 1975, người dân đã thỉnh bài vị, chiếc ngai thờ Quận Công Châu Văn Tiếp về phối thờ tại đền Diên Công và đổi tên thành đình Hắc Lăng cho đến ngày nay.

Chính điện đình

Theo các tài liệu, hiện nay đình Hắc Lăng đang lưu giữ, thờ phụng 2 bản sắc phong cấp cho Hắc Lăng xã, Phước An huyện năm Tự Đức thứ 5 gồm: sắc Hắc Lăng Thành Hoàng Chi Thần và sắc Chưởng Cơ Nguyễn Phủ Quân Tôn Thần.

Lễ cúng lớn nhất tại đình là lễ Kỳ yên vào ngày 15 và 16 tháng 6.

Đình Thần Long Điền

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Điền tọa lạc tại đường Dương Bạch Mai, khu phố Long Phượng, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Chính điện đình

Hiện không có tư liệu nào ghi chép về niên đại tạo lập đình Long Điền. Song theo các vị cao niên thì đây là ngôi đình cổ nhất của Long Điền. Theo lời kể, đình thần Long Điền xây cất cùng thời với chùa Long Bàn. Trên cột xiên của đình có khắc dòng chữ Hán được phát hiện khi sửa chữa có ghi "Thiệu Trị ngũ niên tạo" - xây dựng năm Thiệu Trị thứ 5 (1845). Căn cứ vào tư liệu quý giá này thì đình thần Long Điền được xây dựng vào năm 1845.

Ban đầu đình được dựng bằng các loại danh mộc trên nền của thành lũy cũ, chứng tích còn lại là bức tường thành cổ dài 50 m xây bằng đá ong phía sau đình. *Đại Nam nhất thống chí* còn ghi chép: "lũy cũ Phước Tứ, ở phía đông trạm Biên Phước thuộc địa phận Phước An. Xưa người Cao Miên là Bô Tâm đắp lũy đất ở địa đầu Hưng Phước, trồng tre gai, thế rất kiên cố (…) các đời sau vẫn theo thế lấy làm đồn trọng yếu của đạo Hưng Phước, bờ tre và nền cũ nay vẫn còn có thể nhận được dấu vết". Đây là chứng tích quan trọng cho thấy đình xây trên nền cũ của thành lũy xưa và vẫn giữ nguyên bức tường bao cho khuôn viên đình.

Bức tường cổ phía sau đình

Năm Thành Thái thứ 12, Canh Tý (1900), ngôi đình cũ được hạ giải, sửa chữa xây lại bằng gạch, vôi, cát, cổng nghi môn, tòa võ ca, chánh điện, nhà hậu, nhà Tiên sư, nhà bếp, miếu thờ Thần Nông, tòa chánh điện mái lợp ngói khang trang, bề thế. Năm 1945 do chiến tranh tàn phá đình bị tiêu hủy hoàn toàn, năm Mậu Tuất (1958) đình mới được xây dựng

lại khang trang như hiện nay.

Đình tọa lạc trên gò Đồn diện tích 1.300 m². Quần thể kiến trúc đình Long Điền hợp thành chữ đinh gồm: cổng tam quan, nhà võ ca, chánh điện, nhà Tiên Sư, miếu Thần Nông. Trong khuôn viên có nhiều cây cổ thụ tạo nên một không gian thoáng mát, tĩnh lặng cho ngôi đình.

Đình Long Điền còn lưu giữ nhiều bàn thờ, bao lam, cửa võng, hoành phi, câu đối… được chạm khắc, sơn son thếp vàng hết sức công phu. Tại chánh điện, ban thờ trung tâm là nơi thờ Thành Hoàng với bức liễn thờ chữ Thần, hai bên là bàn thờ Tả Ban và Hữu Ban.

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Theo các vị kỳ lão cho biết, trước đây đình còn lưu giữ được sắc phong nhưng do chiến tranh tàn phá, đình bị cháy vào năm 1946 nên hiện nay không còn.

Lễ Kỳ yên đình Long Phượng tổ chức ngày 16 đến 18 tháng 2 với các nghi lễ truyền thống. Cũng trong dịp lễ này tại đình đều tổ chức hát bội để phụng cúng Linh thần và phục vụ đông đảo bà con tại địa phương.

Hát bội trong lễ Kỳ yên

Với giá trị về lịch sử và kiến trúc, đình Long Phượng được xếp hạng là di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh theo Quyết định số 2554/QĐ.UB, ngày 21 tháng 7 năm 2005 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Bằng xếp hạng di tích

Đình Thần Long Thạnh

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Thạnh tọa lạc tại đường Bùi Công Minh, khu phố An Thạnh, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Long Thạnh là ngôi đình của làng Long Thạnh - Chợ Bến xưa. Ngôi đình được tạo lập vào năm Minh Mạng thứ 10, Kỷ Sửu (1829), trên một gò đất cao ráo gần khu vực ruộng muối, dân gian thường gọi là Gò Đình. Ngôi đình được dân làng chung sức, chung lòng, góp công, góp của xây dựng kiên cố, với cột gỗ, mái ngói làm nơi thờ phụng Thành Hoàng và các bậc linh thần bổn cảnh, gửi gắm ước vọng được chư vị linh thần phù trợ, trở thành điểm tựa tinh thần vững chắc cho cộng đồng.

Trong kháng chiến chống Pháp, Ban Hậu cần Chi đội 16 đặt tại Chợ Bến để làm bánh tổ, bánh ít phơi khô chuẩn bị cho nhiều trận lớn. Ngày 12 tháng Chạp năm 1947, Thực dân Pháp càng quét, khủng bố dữ dội dân làng Long Thạnh hòng ngăn chặn sự ủng hộ, tiếp tế, che chở của nhân dân ta cho Bộ đội địa phương và tiền tuyến. Sau kỳ đại khủng bố này, hầu hết dân làng Long Thạnh phải bỏ làng, nhà không vườn trống, mỗi gia đình đi tản cư mỗi nơi. Ai có điều kiện thì thì đi xa như: Sài Gòn, Vũng Tàu, Bà Rịa... Nếu không có điều kiện thì tản cư ra ngoài sông cất chòi ở hoặc ở hẳn trên ghe.

Đến đầu năm 1948, thực hiện tiêu thổ kháng chiến, không cho quân Pháp về đồn trú tại các đình, chùa, miễu thuộc làng Long Thạnh nên Ủy ban Kháng chiến mới cho đốt ngôi đình Long Thạnh do nơi đây là lợi thế về mặt chiến lượt của địch. Sở dĩ thiêu hủy được ngôi đình Long Thạnh rất kiên cố này là vì thời đó có Ban Trường tiền (Ban Giao thông công chánh) làm tuyến đường Long Hải nên mượn sân đình gửi mấy trăm thùng dầu hắc. Vì thế khi có lệnh thiêu hủy đình, mỗi cây cột đình đặt một thùng phuy dầu hắc châm lửa đồng loạt, cháy một ngày đêm mới thiêu hủy toàn bộ đình.

Ngày 09 tháng 10 năm Bính

Thân (1956), các vị tiền bối cùng dân làng chung đậu kẻ nhiều, người ít tái tập lại ngôi đình Long Thạnh trên nền Chùa Quan Thánh - vị trí hiện nay. Sau hơn 50 năm từ ngày tái lập đình, ngày 21 tháng Giêng năm Mậu Tý (2008), đình khởi công tái thiết. Đến ngày mùng 08 tháng 5 cùng năm thì hoàn tất. Trong lần tái thiết này, chính điện và nhà hương được xây dựng lại, phòng tiếp tân và nhà khách được tu bổ khang trang.

Trung tâm chính tẩm đình Long Thạnh thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn chữ "Thần", bài vị viết danh hiệu "Sắc Long Thạnh Thành Hoàng Gia Tặng Bảo An Chánh Trực Hựu Thiện Đôn Ngưng Chi Thần" cùng chiếc mão thờ và hộp đựng sắc.

Hai bên ban thờ Thần là các ban thờ: bên tả thờ phụng Tả Ban, Quan Thánh Đế Quân và Ông Bổn, bên hữu thờ phụng Hữu Ban và Thai Sanh Thánh Mẫu với chín pho tượng nữ thần.

Gian Tiền Hiền đình năm 2008

Ban thờ Thần

Đình Long Thạnh hiện còn lưu giữ, thờ phụng bản sắc phong Long Thành Thành Hoàng Chi Thần. Khi biết tin phải đốt đình tiêu thổ, một cụ cao niên trong làng là thân phụ của ông Hai Diệp, đã bí mật nhờ ông Quý, một thanh niên trong làng theo ông vào đình trong đêm để mang hộp sắc phong đi cất giấu. Ban đầu, cụ định gửi hộp sắc phong tại chùa Long Hòa. Tuy nhiên, nhận thấy chùa cũng có thể bị đốt phá tương tự như đình. Cuối cùng, cụ quyết định cất giấu hộp sắc phong trên kèo mái của ngôi miếu nhỏ sau chùa, nơi mà ít ai chú ý đến, nhưng lại trở thành nơi trú ngụ an toàn cho báu vật thiêng liêng suốt những năm tháng chiến tranh. Khi đình Long Thạnh được tái lập, dù tuổi đã cao, sức yếu và việc đi lại gặp nhiều khó khăn, cụ vẫn tự mình đến miếu thỉnh hộp sắc trở về, trang trọng an vị tại đình trong niềm xúc động thiêng liêng.

Trong năm đình Long Thạnh tổ chức lễ Kỳ yên ngày 15 đến 17 tháng 11 với các nghi thức tế lễ truyền thống.

Đình thần Phạm Quới Công

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phạm Quới Công tọa lạc tại khu phố Tam Phước, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Phạm Quới Công được tạo lập từ lâu đời tại làng Phước Trinh. Nơi đây vốn xưa kia là đất tư dinh của ông Phạm Quới Công - Phạm Khánh Đức. Sau khi ông qua đời, được chúa Nguyễn Phúc Chu truy tặng "An Biên Công Thần Ký Lục Kiêm Cai Cơ, Giáp Lĩnh Hầu". Tư dinh của ông được giới chức địa phương xây dựng thành Giáp Công từ - đền thờ Giáp Lĩnh Hầu. Năm Tân Hợi (1791), chúa Nguyễn Phúc Ánh đã xếp Giáp Công từ vào hàng "điển thờ", cấp dân phu trông coi hương khói và qui định nghi thức tế lễ. Dân làng Phước Trinh thờ phụng ông như Thành Hoàng làng.

Trải qua thời gian và chiến tranh, ngôi đình đã hư hại nhiều, năm Tân Hợi (1971) ngôi đình được dân làng, góp công góp của tái thiết. Ngôi đình khang trang hiện nay là kết quả của lần trùng tu lớn vào năm Nhâm Dần (2022).

Đình Phạm Quới Công xây dựng trên một khu đất rộng gồm các công trình: cổng tam quan, ngôi đình chính, miễu bà Chúa Ngọc, miếu Ông Hổ, nhà khách và nhà bếp.

Ngôi đình chính được xây dựng bằng đá xanh, mái lợp ngói. Trung tâm chính tẩm thờ phụng bức liễn thờ chữ Thần, hai bên là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban. Gian Tiền Hiền thờ phụng Tiên Sư Thổ Công, Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Vãng Hậu Vãng.

Chính điện đình

Trong năm, đình Phạm Quới Công tổ chức lễ Kỳ yên vào ngày 17 tháng 11 với những nghi thức truyền thống.

Đình Thần Phước An

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước An tọa lạc tại khu phố Tam An, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Phước An

Đình Phước An mang tên của ngôi làng Phước An được sáp nhập từ hai ngôi làng Phước Liễu và An Thới dưới thời Pháp thuộc. Theo lời xưa truyền lại đình được tạo hơn 100 năm, không biết rõ năm nào. Đình tọa lạc trên trên một khu đất rộng và bằng phẳng, với thế tựa sơn hướng thủy, lưng tựa núi Cố, mặt hướng ra con suối.

Trong kháng chiến chống thực dân Pháp, đình thường được chọn làm nơi để cán bộ cách mạng về hội họp. Do sợ đình bị địch chiếm làm đồn chống lại cách mạng, nên đình dân làng quyết định đốt đình "tiêu thổ kháng chiến", đình chỉ còn trơ lại nền móng. Sau ngày đất nước thống nhất, dân làng chung tay, chung sức, kẻ góp công, người góp của tái lập lại ngôi đình trên nền móng của ngôi đình xưa. Năm Nhâm Ngọ (2002), đình được trùng tu, dấu tích của lần trùng tu là khám thờ của ban thờ Thần còn ghi lạc khoản "Tạo lập 2002 - 15/10 Nhâm Ngọ". Đến năm Kỷ Hợi (2019), được sự đóng góp của một người dân nhà cạnh đình, cùng sự đóng góp thêm của bà con, chính điện ngôi đình được trùng tu, võ ca được xây dựng lại và miễu Thần Nông được tái lập trên nền ngôi miếu còn sót lại trước đây.

Mặt tiền đình

Khám thờ cùng dòng lạc khoản

Đình Phước An có kiến trúc đơn giản, chính điện xây dựng theo hình chữ nhất, mái lợp ngói, đỉnh mái không trang trí họa tiết. Do bị cháy rụi hoàn toàn, cùng kinh phí không có nhiều, nên đình Phước An không mang nét kiến trúc đồ sộ, đồ thờ tự bài trí đơn giản. Dù bài trí đơn giản nhưng chính điện của đình Phước An vẫn toát lên vẽ trang nghiêm nhờ những nét vẽ tài hoa của những nghệ nhân vẽ tranh.

Giữa chính điện bài phí bức hoành phi "Thần quốc vị phường". Trung tâm chính tẩm đình Phước An thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức đại tự Thần cùng chiếc mão thờ. Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tả Ban, Hữu Ban.

Chính điện đình

Các ban thờ tại chính điện

Ban thờ Thần

Gian Tiền Hiền, ban giữa thờ phụng Chủ tịch Hồ Chí Minh, hai bên tả hữu là ban thờ Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Vãng Hậu Vãng.

Gian Tiền Hiền

Trong năm đình Phước An tổ chức hai lễ cúng lớn: cúng Cầu an Thành Hoàng Bổn Cảnh ngày 11 tháng 5 và cúng Thần Nông ngày 17 tháng 11.

Đình Phước An dù không mang giá trị kiến trúc, mà ở đó nặng bởi giá trị lịch sử cùng mang nặng giá trị tinh thần, tấm lòng thành kính, của người dân địa phương luôn canh cánh trong việc bảo vệ, gìn giữ những di sản của tiền nhân để lại.

Đình Thần Phước Hưng

Phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Hưng tọa lạc tại hẻm 03 đường số 15, khu phố Tam An, phường Long Điền, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời xưa truyền lại, đình Phước Hưng được các bậc tiền nhân tạo lập thuở khai hoang, lập làng, không biết cụ thể năm xây dựng. Thuở xưa, ngôi đình được kiến tạo khá bề thế, lợp ngói, kết cấu gỗ với nhiều chi tiết chạm trổ tinh xảo.

Năm 1946, hưởng ứng lời kêu gọi kháng Pháp, dân làng Phước Hưng để tránh địch chiếm nơi linh thiêng của làng làm đồn, chống lại cách mạng nên đã thực hiện đốt đình tiêu thổ kháng chiến. Giai đoạn năm 1954, chiến tranh tạm yên, dân làng đã gầy dựng lại ngôi đình đơn sơ giữ gìn phong tục xưa của cha ông.

Thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, một phần dân làng phải đi tản cư, đình không người chăm sóc; phần khác chịu ảnh hưởng nặng nề của bom đạn, khiến ngôi đình lần nữa bị sụp đổ. Sau ngày đất nước thống nhất, người dân Phước Hưng kẻ góp công, người góp của kiến tạo lại ngôi đình. Diện mạo khang trang của đình thần Phước Hưng ngày nay là kết quả của nhiều lần trùng tu, tôn tạo, đặc biệt là lần trùng tu lớn vào năm Canh Tý (2020).

Mặt tiền đình

Đình thần Phước Hưng tọa lạc trên một khu đất rộng, gồm các hạng mục: võ ca, ngôi đình chính, miễu bà, dinh Thần Nông, miếu Hương chức, nhà túc, nhà khách và nhà trù.

Do sự tàn phá của chiến tranh, đình thần Phước Hưng hầu như không còn giữ được các hạng mục trang trí gỗ như xưa. Các ban thờ đều là bàn thờ xây vẽ trang trí hình tượng rồng mây, long mã. Các liễn thờ

được vẽ trang trí trực tiếp lên tường. Những nét vẽ qua bàn tay khéo léo của các nghệ nhân đã góp phần làm tôn lên nét uy nghiêm của không gian thờ tự.

Chính tẩm thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ "Thần" - đây là hiện vật có giá trị lịch sử nhất còn lưu giữ tại đình. Bức liễn sơn son thếp vàng, chữ "Thần" được cách điệu bằng hình tượng rồng phun nước với hàng chữ "thánh thọ vô cương". Hai bên là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban - những vị thần cận vệ của thần Thành Hoàng không có tên tuổi cụ thể.

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Gian Tiền hiên bài trí ba ban thờ, ở giữa thờ Tiền Hiền Hậu Hiền, hai bên là ban thờ Tiền Vãng Hậu Vãng và Tiền Tạo Hậu Tạo.

Các ban thờ tại gian Tiền Hiền

Miễu bà trong khuôn viên đình được xây dựng cách ngày nay khoảng 20 năm theo ý nguyện của người dân địa phương. Miễu thờ phụng Ngũ Hành Nương Nương.

Miễu bà Phước Hưng

Trong năm, đình Phước Hưng các lễ cúng lớn: cúng Ngũ Hành Nương Nương mùng 10 tháng 02, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5 và cúng Kỳ yên ngày 17 tháng 11.

Tại lễ Kỳ yên, ngoài nghi thức cúng Chánh tế tại chính điện đình, còn thực hiện lễ cúng tại dinh Thần Nông. Theo chia sẻ của Ban Tế tự đình thần Phước Hưng, sau năm 1954, đình không còn duy trì nghi thức học trò lễ trong các kỳ cúng tế.

Đình Thần Long Hải

Phường Long Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Hải tọa lạc tại số 119 đường Võ Thị Sáu, khu phố Hải Lộc, phường Long Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Long Hải được tạo lập từ lâu đời, không có tài liệu nào ghi nhận về niên đại tạo lập đình. Ngôi đình khang trang ngày nay là kết quả của nhiều lần dân làng góp công, góp của trùng tu và tôn tạo.

Đình Long Hải thờ phụng ông Nguyễn Huỳnh Đức (1748 - 1819) là danh tướng và là công thần khai quốc của nhà Nguyễn.

Trung tâm chính tẩm đình Long Hải bài trí trang trọng bức liễn chữ Thần giữa khám thờ cùng nhiều hiện vật đồ tự khí sơn son thếp vàng, chạm trổ tinh xảo như hai thanh kiếm, ngai thờ, bài vị đặt bài vị viết danh hiệu "Sắc Phong Quận Công Nguyễn Huỳnh Đức Tôn Thần".

Chính điện đình

Hiện nay, đình Long Hải còn lưu giữ, thờ phụng bản sắc phong Quận Công Nguyễn Huỳnh Đức làm Thành Hoàng làng Long Hải cấp năm Bảo Đại thứ 11, Bính Tý (1936) cho tổng An Phú Thượng, quận Long Điền, tỉnh Bà Rịa.

Bản sắc phong cấp năm Bảo Đại thứ 11 tại đình Long Hải

Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban.

Trong năm đình Long Hải tổ chức lễ Kỳ yên ngày 11 và 12 tháng 11 theo nghi thức truyền thống.

Đình Thần Phước Hưng

Phường Long Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Hưng tọa lạc tại khu phố Lò Vôi, phường Long Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo các bô lão trong làng đình Phước Hưng do các ông Trần Văn Ngữ, ông Trần Văn Khuyến, ông Bùi Văn Lăng và ông Nguyễn Văn Hành lập nên tại khu vực tổ 9, ấp Lò Vôi, không biết rõ niên đại tạo lập. Ngôi đình này bị thực dân Pháp đốt cháy vào năm 1945.

Năm Bính Tuất (1946), người dân địa phương đã di dời đình về kiến tạo tại vị trí hiện nay bằng những cây gỗ lớn do người dân khai phá, vách đất, lợp ngói âm dương. Đến năm Kỷ Hợi (1959) đình được xây dựng lại bằng tường xi măng. Ngôi đình khang trang ngày nay là kết quả của lần trùng tu lớn nhỏ.

Đình xây dựng trên diện tích đất rộng hơn 2.200 m^2, ngôi đình gồm: cổng tam quan, ngôi đình chính, miếu Thành Hoàng, miếu Ngũ Hành…

Đình Phước Hưng thờ phụng danh tướng Võ Tánh - một trong "Gia Định tam hùng". Giữa chính tẩm bài trí thờ phụng bức liễn chữ "Thần" cùng bài vị viết danh hiệu "Sắc Phước Hưng Thành Hoàng Gia Tặng Bảo An Chánh Trực Hựu Thiện Đôn Ngưng Chi Thần". Hai bên là ban thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị.

Ban thờ Thần

Miếu Thành Hoàng thờ phụng bức liễn Thành Hoàng Bổn Cảnh cùng bài vị viết danh hiệu "Thành Hoàng Đại Vương".

Trong năm đình Phước Hưng tổ chức ba lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 22 và 23 tháng 3, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5 và cúng Cầu an ngày 10 tháng 11.

Đình Thần Phước Tỉnh

Phường Long Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Tỉnh tọa lạc tại khu phố Phước Tân, phường Long Hải, Thành Phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình thần Phước Tỉnh được tạo lập năm Gia Long thứ 3, Giáp Tý (1804) nơi cửa biển Tắc Khái - một trong những cửa biển chiến lược của vùng Biên Hòa - Gia Định xưa.

Ngôi đình khang trang còn hiện hữu đến ngày nay là kết quả của nhiều lần dân làng trùng tu tôn tạo.

Ngôi đình chính là khối nhà vuông, được xây dựng bằng đá xanh, mái lợp ngói. Mặt tiền của võ ca và chính diện đắp nổi trang trí hình tượng lưỡng long, các cột trụ trang trí các câu đối.

Qua thời gian và nhiều lần trùng tu, ngôi đình vẫn còn lưu giữ được nhiều bức hoành phi, liễn thờ, đồ tự khí sơn son thếp vàng tinh xảo.

Đình Phước Tỉnh thờ phụng Hoài Quốc công Võ Tánh với bài vị viết danh hiệu "Chưởng Võ Công Tánh Tôn Thần Thánh Triều Sắc Phong Đại Thần Chưởng Hậu Quân Doanh Bình Tây Tham Thắng Đại Tướng Quân Công Chức".

Ban thờ Thần Võ Tánh

Hai bên tả hữu thờ phụng hai pho tượng chỉ có phần đầu cùng liễn thờ, ban bên tả viết danh hiệu "Long Uy", ban thờ bên hữu viết danh hiệu "Phụng Vũ". Đây là một nét phong tục tín ngưỡng đặc biệt riêng có của đình Phước Tỉnh.

Bên cạnh đình Phước Tỉnh là dinh Ông Lớn thờ phụng Thành Hoàng Thổ Địa, Chúa Núi Sơn Thần và Thái Giám Bạch Mã.

Trong năm, dinh Ông tổ chức cúng mở cửa biển ngày 10 tháng Giêng và đình Phước Tỉnh tổ chức lễ Kỳ yên ngày 16 tháng 11.

Đình Thần Long Hương

Phường Long Hương, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Hương tọa lạc tại hẻm 81 Trương Phúc Phan, khu phố Hương Điền, phường Long Hương, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Long Hương là một trong những ngôi đình có niên đại lâu đời trong khu vực. Ngôi đình được xây theo kiểu dáng "chữ tam", trên gò đất cao với thế "tựa sơn hướng thủy" lưng dựa vào núi Dinh, mặt hướng về sông Dinh.

Đầu thế kỷ XX, đình Thần Long Hương được cất lại tường bao xung quanh bằng chất liệu xi măng, đá xanh, mật mía, mái lợp ngói âm dương, nền lát gạch tàu. Năm Ất Sửu (1925), ông Tô Tấn Hợi và các con đã ủng hộ một số tiền lớn để tu bổ hoàn chỉnh ngôi đình.

Đầu năm 1946, đình Long Hương bị đốt cháy với mục đích để "tiêu thổ kháng chiến" nhưng sau đó lửa tự tắt, dấu tích bị cháy hiện còn ở tấm liễn và bàn thờ thần trong chánh điện.

Đình Long Hương gồm các hạng mục: cổng nghi môn, võ ca, chính điện, ngôi Tiền Hiền, đàn Thần Nông, miếu Bạch Mã Thái Giám, miễu bà thờ phụng Thiên Hậu Thánh Mẫu và Ngũ Hành Nương Nương.

Miếu Bạch Mã Thái Giám

Miễu bà Thiên Hậu Thánh Mẫu

Ngôi chánh điện đình Long Hương được trang trí lộng lẫy, trang nghiêm, bài trí các ban thờ: Thành Hoàng Bổn Cảnh, Tả Ban, Hữu Ban, Tiền Hiền Hậu Hiền, Tiền Vãng Hậu

Vãng, Đông Hiến, Tây Hiến, Đương Kim Hoàng Đế, Đương Kim Sở Tại. Đặc biệt tại ban thờ Hữu Ban có bài vị viết danh hiệu "Trấn Biên Dinh Phó Tướng Đại Tướng Thắng Hầu Nguyễn Quý Công Thần" phỏng đoán là ông Nguyễn Cửu Phú.

Ban thờ Thần

Ban thờ Hữu ban

Hiện nay, đình Long Hương còn lưu giữ, thờ phụng bản sắc phong Long Hương Thành Hoàng Chi Thần cấp cho thôn Long Hương, huyện Phước An năm Tự Đức thứ 5.

Trong năm, tại đình tổ chức các lễ cúng: cúng Bầu Ông ngày 10 tháng Giêng, cúng bà ngày 23 tháng 3, cúng Thành Hoàng và Tiền Hiền ngày 11 tháng 5 và cúng Kỳ yên - lễ cúng lớn nhất trong năm, tổ chức từ ngày 15 đến ngày 17 tháng 11 với các nghi thức truyền thống. Dịp cúng bà và cúng Kỳ yên còn tổ chức hát bội để phụng cúng linh thần và phục vụ bà con tại địa phương.

Hát bội trong dịp lễ Kỳ yên

Trong 9 năm kháng chiến chống thực dân Pháp, đình Long Hương là nơi che chở, nuôi giấu các cán bộ hoạt động cách mạng như đồng chí Phạm Văn Công, Lê Văn Trương, Trần Văn Sáu. Khuôn viên Đình có nhiều cây dầu cổ thụ cao lớn làm nơi canh gác kẻ địch, tạo điều kiện gây dựng cơ sở cách mạng.

Với giá trị lịch sử - văn hóa, đình Long Hương được xếp hạng là di tích cấp tỉnh theo Quyết định số: 1638/QĐ-UBND ngày 28 tháng 6 năm 2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Bằng xếp hạng di tích

Đình thần Long Sơn

Phường Long Sơn, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Sơn tọa lạc tại khu phố Ngã Tư, phường Long Sơn, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình thần Long Sơn được tạo lập năm Gia Long thứ nhất, Nhâm Tuất (1802). Khi thực dân Pháp xâm chiếm nước ta, nơi đây trở thành điểm hội họp, tuyên truyền vận động nhân dân trong vùng đóng góp lương thực, thực phẩm, nuôi giấu cán bộ cách mạng, hậu thuẫn lớn cho căn cứ Bà Trao - Núi Nứa. Năm 1946, thực hiện "tiêu thổ kháng chiến", quân dân Long Sơn tháo dỡ các công trình, thu gom các hiện vật bằng kim loại (đại hồng chung hơn 300 kg, 21 bộ lư hương và chân đèn) ủng hộ cho các cơ sở công binh chế tạo vũ khí.

Sau khi giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước, việc tái thiết các thiết chế văn hóa cổ truyền, trong đó có đình Long Sơn, được tiến hành. Đình Long Sơn gồm các hạng mục: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, thảo bạc, ngôi Tiền Hiền, miếu Ông Hổ, miếu Thần Nông, nhà khách và nhà bếp.

Giữa chính điện dựng bốn long trụ, treo bức hoành phi "Đức Kim Thanh". Chính điện thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh, Tả Ban, Hữu Ban, Đông Hiến và Tây Hiến.

Cổng tam quan đình

Trong năm, đình Long Sơn tổ chức lễ cúng Cầu an từ ngày 10 đến ngày 12 tháng 02. Đặc biệt, theo hương ước lệ làng, trong các lễ cúng tại đình có lễ vật là khô cá đuối, một sản vật gắn với biển và ngư nghiệp.

Đình - chùa - miếu Long Sơn được xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa cấp tỉnh theo Quyết định số: 2700/QĐ-UBND ngày 30 tháng 11 năm 2012 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Đình Thần Hội Mỹ

Xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Hội Mỹ tọa lạc tại ấp Hội Mỹ, xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Hội Mỹ được xây dựng từ lâu đời, không có tài liệu nào ghi nhận niên đại tạo lập đình. Trước kháng chiến chống Pháp, đình tọa lạc tại xóm Hội Mỹ - vị trí đình ngày nay, do Pháp tàn phá nên dân làng dời đình về dựng lại tại xóm Bà Hằng - tại vị trí cổng ấp văn hóa Hội Mỹ, vẫn còn dấu tích ngôi đình bỏ hoang, mái vẫn còn những cấu kiện trang trí.

Ngôi đình cũ tại xóm Bà Hằng

Đến năm Giáp Thân (2004), dân làng tiếp tục di dời ngôi đình về tái lập tại vị trí cũ ở xóm Hội Mỹ. Hiện nay, đình và miễu bà mái lợp tôn, đỉnh mái không còn cấu kiện trang trí.

Đình Hội Mỹ xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 3.400 m^3 gồm các hạng mục: cổng tam quan, ngôi đình chính, nhà túc, miễu bà thờ phụng Thất Tinh Thần Nữ, dinh Thành Hoàng và miếu Thần Nông.

Chính tẩm đình Hội Mỹ thờ phụng bức liễn thờ chữ Thần cùng hộp đựng sắc phong. Trước đây tại ban thờ Thần còn bài trí ba pho tượng thần, tuy nhiên hiện nay ba pho tượng này đã được dân làng di dời bài trí tại các ban thờ ở gian Tiền Hiền. Hai bên ban thờ thần, bên trái là ban thờ Tiên Sư Thổ Công và bên phải là ban thờ Tiền Hiền Khai Khẩn.

Hậu tẩm là gian Tiền Hiền bài trí ba ban thờ, ban giữa thờ Lịch Cổ Tòng Linh, ban bên trái thờ Tiền Vãng Hậu Vãng và ban bên phải thờ Hậu Hiền Khai Khẩn.

Mặt tiền đình

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Dinh ông bên trong khuôn viên đình thờ phụng Thành Hoàng với bức liễn thờ chạm trổ tinh xảo cùng bài bài vị viết danh hiệu "Sắc Hội Mỹ Thành Hoàng Chi Thần". Việc thờ phụng Thành Hoàng tại một vị trí ngoài ban thờ Thần tại chính tẩm đình là một nét đặc biệt trong phong tục thờ phụng Thần ở các đình tại xã Phước Hải và phường Đất Đỏ kết cận.

Dinh ông Thành Hoàng

Đình Hội Mỹ là một trong hai ngôi đình tại xã Phước Hải còn lưu giữ được sắc phong thần. Bản sắc phong tại đình Hội Mỹ là sắc Hội Mỹ Thành Hoàng Chi Thần cấp năm Tự Đức thứ 5 cho Phước An huyện, Hội Mỹ thôn.

Sắc Hội Mỹ Thành Hoàng cấp năm Tự Đức thứ 5

Trong năm, đình Hội Mỹ tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Bà ngày 12 tháng 2, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5 và lễ cúng lớn nhất trong năm là lễ cúng Kỳ yên ngày 15 và 16 tháng Chạp.

Tam niên đáo lệ Cầu an miễu Bà tại đình có tổ chức hát bội và dâng bông cúng Bà.

Đình Thần Lộc An

Xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Lộc An tọa lạc trên một ngọn đồi bên tuyến đường ĐT994, ấp An Hòa, xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời xưa truyền lại, đình Lộc An xưa kia là một ngôi miếu nhỏ, không rõ niên đại tạo lập. Trong chiến tranh, ngôi đình đã bị tàn phá, hư hỏng. Năm Kỷ Mùi (1979), dân làng cho dựng lại đình với quy mô là một ngôi miếu nhỏ lợp bằng tôn, để làm nơi thờ phụng thần Thành Hoàng.

Năm 1993-1996, chính quyền xã Lộc An cùng người dân tái thiết lại đình và được tu bổ nhiều lần, xây dựng thêm nhiều hạng mục. Sau đó, xã chưa có nơi thờ cúng liệt sĩ nên nhập chung đình và đền thành đền thờ liệt sĩ xã Lộc An. Đến năm 2012, đền được trùng tu xây dựng thêm nhiều hạng mục.

Năm Tân Sửu (2021), ngôi đền được hạ giải và khởi công xây dựng lại xây dựng lại và tách riêng đình thần Lộc An và đền thờ liệt sĩ xã Lộc An. Công trình hoàn thành năm Quý Mão (2023), đình Lộc An được tái thiết khang trang.

Đình Lộc An thờ phụng Thành Hoàng, Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Giản Hậu Giản.

Chính điện đình

Gian miếu bà thờ phụng bà Ngũ Hành, bà Chúa Xứ Nương Nương và bà Địa Mẫu.

Trong năm, đình Lộc An tổ chức các lễ cúng lớn: cúng bà Ngũ Hành ngày 10 tháng 2, cúng bà Chúa Xứ ngày 23 và 24 tháng 3, cúng bà Địa Mẫu ngày 18 tháng 10 và lễ cúng lớn nhất trong năm là lễ Kỳ Yên ngày 16 và 17 tháng 11.

Đình Thần Long Mỹ

Xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Mỹ tọa lạc tại ấp Mỹ An, xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Long Mỹ có lịch sử hình thành từ lâu đời, không rõ năm tạo lập. Đình được tạo lập tại vị trí ngày nay là chùa Long Hội tại ấp Mỹ An. Năm Canh Tý (1960), chùa bị chiến tranh tàn phá nên được di dời về xây dựng cạnh đình. Đến năm Quý Tỵ (2013), đình đã xuống cấp nhiều và đền liệt sĩ xã Long Mỹ được xây dựng mới nên Ban Tế tự tái thiết lại đền thờ liệt sĩ xã Long Mỹ cũ tại ấp Mỹ Hòa, xã Long Mỹ thành đình và di dời đình về đây thờ phụng cho đến ngày nay. Hiện nay hai bên ban thờ Thần vẫn còn danh sách các liệt sĩ xã Long Mỹ khắc lên tường, đây là dấu tích còn lại của đền liệt sĩ trước kia.

Đình thần Long Mỹ thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bài vị viết danh hiệu "Thành Hoàng Bổn Xứ", trái phải bài vị khắc hai câu đối ca ngợi công đức của vị linh thần "Thánh đức duy thiên khai vũ trụ" và "Thần công phối địa túc sơn hà".

Chính điện đình

Hai bên ban thờ Thần là các ban thờ Tả Ban, Hữu Ban, Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Vãng Hậu Vãng.

Điều đáng tiếc là sắc phong của đình Long Mỹ sau ngày đất nước thống nhất đã bị thất lạc. Hiện nay, chỉ ghi nhận lại được thông tin sắc phong của đình là sắc "Long Mỹ Thành Hoàng Chi Thần" cấp năm Tự Đức thứ 5.

Trong năm, đình Long Mỹ tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Khai Sơn ngày mùng 07 tháng Giêng, cúng Kỳ Yên ngày 16 và 17 tháng Giêng, cúng Thành Hoàng ngày 10 tháng 5.

Đình Thần Phước Lợi

Xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Lợi tọa lạc tại ấp Phước Lợi, xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Làng Phước Lợi xưa thường gọi là Gò Tre. Theo xưa truyền lại, làng do hai ông Trần Văn Hòa và Dương Văn Hớn đã về đây khai phá rừng, lập ấp, quy tụ dân quanh vùng Gò Tre. Hai ông sau khi mất được nhân dân tôn thờ vào bậc "Tiền Hiền". Đình Phước Lợi trước đây tọa lạc tại ấp Mồ Côi (ngày nay là ấp Phước Lộc). Năm Giáp Ngọ (1954), đình bị thực dân Pháp đốt cháy nên dân làng đã di dời đình về xây dựng tại vị trí ngày nay. Trong hai cuộc chiến tranh, đình bị tàn phá, hủy hoại nên được tái tạo sửa chữa nhiều lần. Lần trùng tu, tôn tạo gần đây nhất là năm Mậu Thìn (1988).

Đình Phước Lợi được xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 1.100 m^2 gồm các hạng mục: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, dinh Thần Nông. Dù trải qua bao biến thiên, ngôi đình vẫn còn lưu giữ được bộ khung đình bằng gỗ, cùng nhiều hiện vật có giá trị lịch sử.

Trung tâm chính tẩm bố trí ban thờ Chánh Thần với bức liễn chữ Thần sơn son thếp vàng, hai bên có ban thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị. Hai bên chính tẩm, bên trái là ban thờ Thành Hoàng với ba pho tượng thần và bên phải là ban thờ Ngũ Hành với ba pho tượng nữ thần, cùng các ban thờ Tiền Hiền, Hậu Hiền. Gian Tiền Hiền thờ phụng Thổ Công, Tiền Giảng và Hậu Giảng.

Chính điện đình

Trong năm đình Phước Lợi tổ chức các lễ cúng lớn: cúng Cầu an ngày 11 đến 13 tháng 3, cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5, cúng Kỳ yên ngày 10 đến 12 tháng Chạp.

Đình Thần Phước Hải

Xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình Thần Phước Hải tọa lạc tại đường Ngô Đức Kế, ấp Hải An, xã Phước Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Mặt tiền đình

Theo lời kể từ các bậc kỳ lão trong làng, được biết đình Phước Hải đã có gần 200 năm. Hiện nay đình vẫn còn lưu giữ sắc Phước Hải Thành Hoàng Chi Thần cấp năm Tự Đức thứ 5.

Sắc Phước Hải Thành Hoàng cấp năm Tự Đức thứ 5

Trong chiến tranh chống thực dân Pháp, đình bị hủy hoại hoàn toàn. Nhưng với lòng ngưỡng mộ vị Thành Hoàng của làng, năm Kỷ Dậu (1969) nhân dân địa phương đóng góp kinh phí, công sức tái thiết đình thần cùng với dinh Nam Hải tại vị trí hiện nay với quy mô hoành tráng, bằng những vật liệu hiện đại.

Ban thờ Thành Hoàng Bổn Cảnh

Các ban thờ tại gian Tiền Hiền

Năm Bính Dần (1986), Long vị và sắc thần Thành Hoàng Bổn Cảnh do triều Nguyễn ban tặng được thỉnh về thờ tại dinh Ông Nam Hải.

Hiện nay, lệ cúng đình Phước Hải được gồm: lễ cúng Thành Hoàng ngày 11 tháng 5 và cúng Kỳ yên ngày 29 tháng 11.

Đình Thần Mỹ Xuân

Phường Phú Mỹ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Mỹ Xuân tọa lạc tại khu phố Bến Đình, phường Phú Mỹ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Mỹ Xuân được tạo lập từ lâu đời, không có tài liệu nào ghi nhận niên đại tạo lập đình. Ngôi đình khang trang ngày nay là kết quả của nhiều lần trùng tu lớn nhỏ.

Đình Mỹ Xuân được xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 3.700 m2 gồm các công trình: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, miễu bà Ngũ Hành, miếu ông Hậu Tổ, miếu Tiền Hiền, đàn Thần Nông, nhà khách và nhà bếp. Những công trình nép mình dưới những hàng cây cổ thụ làm tôn lên nét cổ kính, trầm mặc cho ngôi đình.

Trung tâm chính tẩm đình thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ Thần. Chính điện đình còn bài trí các ban thờ Tả Ban, Hữu Ban, Tiên Sư, Bạch Mã, Tiền Hiền, Hậu Hiền, Đông Hiến và Tây Hiến.

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Lễ Kỳ yên đình Mỹ Xuân được tổ chức ngày 15 đến 17 tháng 02 với các nghi thức tế lễ truyền thống. Cũng trong dịp này, tại đình còn tổ chức hát bội phụng cúng Linh thần và phục vụ bà con tại địa phương.

Đình Thần Phú Mỹ

Phường Phú Mỹ, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phú Mỹ tọa lạc tại đường Phạm Văn Đồng, khu phố Tân Hạnh, phường Phú Mỹ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Phú Mỹ được tạo lập từ lâu đời. Tiền thân của đình Phú Mỹ là đình Phú Thạnh, ngôi đình của làng Phú Thạnh xưa. Làng Phú Mỹ - hình thành năm 1920 do Pháp sáp nhập hai làng Phú Thạnh và làng Mỹ Xuân. Trong giai đoạn kháng chiến chống Pháp, Mặt trận Việt Minh mượn phía sau đình làm kho lương thực, nên bị trúng bom đạn ngôi đình đã bị thiêu hủy. Dân địa phương phải đưa lư hương về đình Mỹ Xuân thờ tạm. Dù bản sắc phong của đình đã bị cháy nhưng may mắn vẫn lưu giữ được bản sao sắc thần và bài văn tế.

Năm Quý Dậu (1993), hương chức đã bàn bạc chọn vị trí tái lập ngôi đình. Năm Ất Hợi (1995), đình Phú Mỹ được tái lập và được tái thiết năm Bính Tuất (2006) như ngày nay.

Chính điện đình

Đình Phú Mỹ thờ phụng Thành Hoàng làng Phú Thạnh xưa bài vị viết danh hiệu "Cung thỉnh Đức Thần Hoàng Phú Thạnh tọa vị". Phối thờ Tả Ban, Hữu Ban, Đông Hiến, Tây Hiến, Cẩm Địa, Tiên Sư, Tiền Hiền Hậu Hiền, Tiền Vãng Hậu Vãng, Thần Nông, Ông Hổ…

Sắc Phú Thạnh Thành Hoàng cấp năm Tự Đức thứ 5

Đình Phú Mỹ tổ chức lễ Kỳ yên vào ngày 14 đến 16 tháng 11 với đầy đủ các nghi thức tế lễ truyền thống.

Đình Thần Phước Hòa

Phường Tân Hải, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Hòa tọa lạc tại Quốc lộ 51, khu phố Phước Long, phường Tân Hải, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời xưa truyền lại, ngôi đình Phước Hòa đầu tiên được xây dựng vào thời vua Thành Thái, cấu trúc nhỏ, lợp lá đơn sơ, bằng vật liệu khá phổ biến có sẵn ở vùng đất lắm gỗ nhiều cây.

Cũng có thông tin đình được xây dựng cuối năm Bảo Đại năm thứ 13, Mậu Dần (1938) đầu năm Bảo Đại năm thứ 14, Kỷ Mão (1839). Tuy nhiên, theo nhiều nguồn tài liệu thành văn thì đình Phước Hòa không phải xây dựng ở thời điểm muộn như vậy. "Đình Phước Hòa quay mặt ra bến" (nước) vẫn còn lại trong ký ức các bô lão. Nó được xây dựng sớm hơn và bắt đầu từ một câu chuyện lịch sử có thật. Có lẽ thời điểm 1938-1939 đình được di chuyển đến vị trí hiện nay hoặc đó là thời điểm trùng tu, mở rộng quan trọng nhất của ngôi đình.

Năm Đinh Hợi (1947), đình Phước Hoà cháy rụi hoàn toàn do tiêu thổ trong kháng chiến chống thực dân Pháp. Vào năm Đinh Dậu (1957), dân làng đã cùng nhau quyên góp để tái thiết đình bằng vật liệu hiện đại, quy mô hoành tráng hơn. Năm 1983 làm thêm nhà đãi, mở rộng nhà bếp… Nôi đình khang trang ngày nay là kết quả của nhiều lần trùng tu lớn nhỏ.

Đình Phước Hòa là một quần thể gồm các hạng mục: cổng tam quan, mộ Quan lớn đại thần, bình phong, võ ca, ngôi đình chính, nhà Tiền Hiền miễu bà, miếu Thần Nông, miếu Ông Hổ, nhà túc, nhà khách và nhà bếp.

Mộ ông Nguyễn Long Môn

Phía trước ngôi đình chính vẫn còn phần mộ của ông Nguyễn Long Môn. Phần bia mộ viết danh hiệu "Môn đại thần" bằng tiếng Hán và danh hiệu Quan lớn đại thần bằng chữ quốc ngữ.

Trung tâm chính chính tẩm đình Phước Hòa thờ Quan đại thần Nguyễn Long Môn, một vị tướng của nhà Nguyễn. Pho tượng ông Nguyễn Long Môn bằng gỗ được nhân dân địa phương thỉnh từ Rạch Váng (chùa Tây Phương) về thờ tại đình cho đến ngày nay.

Ban thờ ông Nguyễn Long Môn

Hai bên là ban thờ Tả Ban thờ phụng vi quan Hành Binh và ban thờ Hữu Ban thờ phụng vị quan Hành Khiển của năm. Hai bên vách là ban thờ Tả Ban Liệt Vị và Hữu Ban Liệt Vị.

Vị trí trang trọng giữa chính điện, phía trước ban thờ Quan đại thần là ban thờ Quan Thánh Đế Quân.

Ban thờ Quan Thánh Đế Quân

Nhà Tiền Hiền, ban giữa thờ phụng Tiền Giản Hậu Giản, hai bên là ban thờ Tiền Hiền và Hậu Hiền. Nhà túc bài trí ban thờ Tiên Sư.

Miễu bà trong khuôn viên đình, ban chính thờ phụng Ngũ Hành Nương Nương và Cửu Phẩm Lệnh Bà. Hai bên thờ chính, ban bên trái thờ phụng Bà Cô Hiên và ban bên phải thờ phụng Ông Chúa Bà Chúa. Giữa chính điện là ban thờ Hội đồng Phật Mẫu.

Các ban thờ tại miễu Bà

Trong năm, đình Phước Hòa tổ chức lễ Kỳ yên ngày 20 đến 22 tháng 11 thu hút đông đảo người dân địa phương tham dự.

Đình Thần Hòa Long

Phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Hòa Long tọa lạc tại Đường số 10, khu phố Bắc 1 Hòa Long, phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Hòa Long đã được tạo lập từ lâu đời, là ngôi đình của làng Hòa Long - ngôi làng hình thành do Pháp sáp nhập hai làng Long Kiên và làng Long Xuyên. Năm Khải Định thứ 5, Canh Thân (1920), ông Đinh Văn Thích hiến đất để xây dựng đình Hòa Long.

Năm Giáp Thân (2004), đình thần và đền thờ liệt sĩ Hòa Long được xây dựng. Tại chính điện, phía sau ban thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh, bố trí không gian thờ phụng Thần. Ban giữa thờ phụng Thành Hoàng với bức liễn thờ chữ "Thần" sơn son thếp vàng. Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tiền Hiền và Hậu Hiền.

Không gian thờ Thần

Trong khuôn viên đình hiện còn miếu Thần Nông và miếu bà Cửu Thiên là dấu tích của ngôi đình xưa. Miếu Thần Nông còn lưu giữ được nhiều hiện vật gỗ có giá trị lịch sử và mỹ thuật. Giữa miếu thờ phụng bức liễn thờ chữ "Thần". Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tiền Khai Khẩn và Hậu Khai Khẩn.

Chính điện miếu Thần Nông

Trong năm, đình Hòa Long tổ chức ba lễ cúng lớn: cúng Khai hạ mùng 7 tháng Giêng, cúng Cầu Bông ngày 17 và 18 tháng 3, cúng Thần Nông ngày 17 và 18 tháng 9.

Đình thần Long Phước

Phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Phước tọa lạc tại Tỉnh lộ 52, khu phố Tây Long Phước, phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh.

Đình thần Long Phước

Đình thần Long Phước được tạo lập từ lâu đời tại vị trí cách ngôi đình hiện nay khoản 50 m (vị trí ngày nay là Ủy ban nhân dân phường Tam Long), ngôi đình này đã bị sập trong chiến tranh. Sau ngày đất nước hoàn toàn thống nhất, với tấm lòng thành kính, các bô lão cùng bà con trong làng đã chung tay góp công, góp của để dựng lại ngôi đình tại vị trí cũ, làm nơi thờ phụng thần linh và các anh hùng liệt sĩ của địa phương. Đến năm Canh Dần (2010), Đình thần Long Phước được di dời và tái thiết tại vị trí như hiện nay.

Đình thần Long Phước được xây dựng theo kiến trúc nhà vuông, gồm hai tầng mái lợp ngói thanh lưu ly. Trên đỉnh mái được trang trí hình tượng lưỡng long chầu nhật, viền mái trang trí họa tiết sóng nước mềm mại và sinh động.

Trung tâm chính tẩm thờ phụng Thành Hoàng Bổn cảnh với bức liễn thờ chữ Thần sơn son thếp vàng tinh xảo, đặt trang trọng giữa khám thờ. Trên ban thờ được bài trí hai bài vị bên trái là bài vị Thần Hoàng Bổn Cảnh và bên phải là bài vị Tiên sư. Hai bên ban thờ Thần là ban thờ Tả Ban đặt bài vị Tiền Khai Cơ và ban thờ Hữu Ban đặt bài vị Hậu Khai Cơ. Phía trước đình có miễu Thần Nông.

Ban thờ Thần

Lễ Kỳ yên đình Long Phước tổ chức ngày 16 và 17 tháng 02 âm lịch. Đây là dịp để nhân dân cầu cho quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, mùa màng thuận lợi.

Đình Thần Long Xuyên

Phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Long Xuyên tọa lạc tại đường số 20, khu phố Bắc 2 Hòa Long, phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Ngôi đình được dân làng xây dựng cách nay hơn 100 năm tại khu vực ngã ba Long Xuyên, song không rõ năm tạo lập cụ thể. Năm Bính Tuất (1946), ngôi đình được người dân xây dựng lại bằng vật liệu xi măng. Đến khoảng năm Bính Thân (1956), ông Phạm Văn Dậu và bà Nguyễn Thị Kiềm đã hiến đất, góp công kiến tạo lại ngôi đình tại vị trí hiện nay. Trong thời kỳ kháng chiến, đình thần Long Xuyên bị sập hoàn toàn do nơi đây từng là địa điểm nuôi giấu, che chở cán bộ và tiếp tế lương thực, thuốc men cho cách mạng. Ngôi đình cũng là nơi diễn ra nhiều cuộc họp bí mật của lực lượng cách mạng địa phương. Ngôi đình hiện nay là kết quả của nhiền lần dân làng kẻ góp công, người góp của trùng tu, tôn tạo lại ngôi đình, đặc biệt là lần trùng tu lớn vào năm Giáp Tuất (1994).

Đình Long Xuyên được xây dựng trên khu đất có diện tích hơn 4.200 m^2, gồm các hạng mục: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, miếu bà, miếu Ngũ Hành, miếu Thần Nông, nhà khách và nhà bếp.

Đình Hòa Long thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh, Tiền Hiền Hậu Hiền và Tiền Vãng Hậu Vãng.

Chính điện đình

Miễu bà trong khuôn viên đỉnh thờ phụng ba pho tượng nữ thần: Phật Bà Quan Âm, La San Thánh Mẫu và Cửu Thiên Huyền Nữ.

Lễ cúng lớn nhất trong năm tại đình là lễ Kỳ yên vào ngày 12 tháng Chạp với đầy đủ các nghi thức cổ truyền.

Đình Thần Phước Hữu

Phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Phước Hữu tọa lạc tại đường Hương lộ 8, khu phố Phước Hữu, phường Tam Long, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời xưa truyền lại, đình Phước Hữu được xây dựng năm Tự Đức thứ 36, Quý Mùi (1883) tại vị trí ngày nay là trụ sở khu phố Phước Hữu. Trong kháng chiến chống Pháp ngôi đình bị đốt cháy chỉ còn lại nền móng. Sau đó, dân làng di dời ngôi đình về tái thiết tại vị trí ngày nay. Ngôi đình khang trang nép mình dưới những bóng dầu cổ thụ là kết quả của lần trùng tu lớn năm Nhâm Thìn (2012).

Đình Phước Hữu gồm các công trình: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, miếu Thần Nông, nhà túc và nhà khách. Vị trí trang trọng giữa trung tâm chính tẩm thờ phụng Thành Hoàng Bổn Cảnh với bức liễn thờ chữ Thần đặt giữa khám thờ. Hai bên là ban thờ Tả Ban và Hữu Ban.

Chính điện đình

Ban thờ Thần

Trong năm, đình Phước Hữu tổ chức hai lễ cúng chính: cúng Thành Hoàng ngày 10 tháng 5 và lễ cúng trọng thể nhất trong năm là lễ Kỳ yên ngày 10 và 11 tháng Chạp. Trong dịp lễ Kỳ yên, tại đình còn tổ chức hát bội để phụng cúng linh thần và phục vụ bà con nhân dân tại địa phương.

Đình Thần Xuyên Mộc

Xã Xuyên Mộc, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Xuyên Mộc tọa lạc tại ấp Nhân Tâm, xã Xuyên Mộc, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Theo lời truyền lại, khoảng đầu thế kỷ XIX, đình Xuyên Mộc được tạo lập tại khu vực Gò Đình. Sau đó, đình được di dời về trung tâm xã Xuyên Mộc. Lần cuối cùng vào năm Ất Dậu (1945), đình được di dời về xây dựng tại vị trí ngày nay. Ngôi đình khang trang ngày nay là kết quả của lần trùng tu lớn vào năm Mậu Tý (2008).

Đình Xuyên Mộc gồm các công trình: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, miếu Thần Nông, miếu bà, nhà khách và nhà bếp.

Tương truyền đình Xuyên Mộc thờ Thành Hoàng là ông Hồ Quang Thống, đây là vị nhân thần Hồ Văn Hiên được 3 ngôi đình thờ cúng chỉ khác nhau tên gọi gồm: đình Xuyên Mộc thờ Hồ Quang Thống giỗ ngày 17/3, đình Phước Bửu thờ ông Hồ Văn Cưới giỗ ngày 16/3 và đình Thạnh Mỹ thờ ông Hồ Quí (Quốc) Thống giỗ ngày 18/3.

Chính điện đình

Trong năm, đình Xuyên Mộc tổ chức các lễ cúng: giỗ Ông ngày 17/3, cúng Thần Nông ngày 16/8 và lễ Kỳ yên ngày 16-17/11.

Bằng xếp hạng di tích

Đình Xuyên Mộc được xếp hạng di tích cấp tỉnh, thành phố theo Quyết định số: 435/QĐ-UBND ngày 03 tháng 02 năm 2015 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.

Đình thần Thắng Nhất

Phường Rạch Dừa, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Thắng Nhất tọa lạc tại số 168 đường 30 tháng 4, phường Rạch Dừa, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Thắng Nhất được xây dựng vào đầu thế kỷ XIX. Năm Canh Dần (1950), ngôi đình cổ bị thực dân Pháp phá sập. Đến năm Nhâm Thìn (1952), ông Nguyễn Văn Trọng vận động nhân dân trong làng đóng góp, xây dựng lại đình như hiện nay.

Đình Thắng Nhất có kiến trúc khá đơn giản, không tuân theo những khuôn mẫu của kiến trúc đình làng cổ xưa. Quần thể kiến trúc gồm: cổng tam quan, võ ca, ngôi đình chính, ngôi Tiền Hiền, đền thờ Ông Nam Hải, miếu bà Chúa Xứ, miếu bà Địa Mẫu, miếu Thần Nông, miếu Ông Hổ…

Năm 1998, tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh được rước về thờ tại chính điện của đình, sát vách hậu là bàn thờ chính thờ Chánh thần Phạm Văn Dinh - người có công quy tụ cư dân, lập làng, dân làng Thắng Nhất suy tôn ông là vị thần làng Thắng Nhất. Ban thờ với bức liễn chữ Thần và tượng ông Phạm Văn Dinh. Hai bên thờ phụng Tả ban và Hữu ban.

Chính điện đình

Ban thờ Chánh thần

Hằng năm, đình Thắng Nhất tổ chức lễ Kỳ yên từ ngày 15 đến ngày 17 tháng 3, với nghi thức tế lễ long trọng, cư dân địa phương về dự lễ hội rất đông để chiêm bái và tưởng nhớ các bậc tiền nhân.

Đình Thần Thắng Nhì

Phường Rạch Dừa, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Thắng Nhì tọa lạc tại số 229 Lê Lợi, phường Vũng Tàu, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Thuở sơ khai đình Thắng Nhì được tạo lập đơn sơ vách ván, mái lợp lá. Năm Giáp Thìn (1904), đình được xây dựng lại bằng gỗ, mái lợp ngói mũi hài (hiện đình còn lưu giữ tấm biển gỗ ghi chữ Pháp: le 17 - Aout - 1904, tức ngày 17 tháng 8 năm 1904). Năm Canh Tuất (1970), dân làng đóng góp tiền của trùng tu tôn tạo lại đình như hiện nay.

Mặt tiền đình

Khuôn viên đình có các miếu thờ: Sơn Quân Thần Tướng, Ông Hổ, Thành Hoàng Bổn Xứ, Ngũ Nguyên Thần Tướng và ngôi Tiền Hiền.

Ngôi Tiền Hiền đình

Giữa chánh điện là ban thờ Thần Lê Văn Lộc - người có công lập làng, được người dân suy tôn vị Thần Thắng Nhì, hai bên là ban thờ Cao Các và Thiên Y A Na. Chánh điện còn bài trí các ban thờ Tả Ban, Hữu Ban, Đông Hiến, Tây Hiến, Thổ Công, Tiên Sư, La Liệt.

Ban thờ Thần Lê Văn Lộc

Hằng năm, lễ Kỳ Yên đình Thắng Nhì được tổ chức từ ngày 10 đến ngày 12 tháng 11.

Đình thần Thắng Tam

Phường Vũng Tàu, Thành phố Hồ Chí Minh

Đình thần Thắng Tam tọa lạc tại số 77 Hoàng Hoa Thám, phường Vũng Tàu, Thành phố Hồ Chí Minh.

Cổng tam quan đình

Đình Thắng Tam xây dựng vào năm Minh Mạng thứ Nhất, Canh Thìn (1820), lúc đầu là nhà tranh, vách lá. Năm Minh Mạng thứ 16, Ất Mùi (1835), các cột được thay bằng gỗ tứ thiết, mái lợp ngói. Năm Ất Tỵ (1965) đình được tái thiết ngày nay.

Ngôi Tiền Hiền

Trục trung tâm chính điện bài trí bốn ban thờ: La Liệt, Hội Đồng, Thành Hoàng Chi Thần và ban thờ phụng Vua, Đại Càng Quốc Gia Nam Hải Tứ Vị Thượng Đẳng Thần, Tả Ban, Hữu Ban.

Mặt tiền chính điện

Ban thờ tại trung tâm chính điện

Trục bên trái thờ phụng: Ngũ Thổ Ngũ Tự, Thiên Y A Na và Cao Các. Trục bên phải thờ phụng: Lang Lại Nhị Đại Tướng Quân, Ngũ Đức Thánh Phi và Thần Nông.

Đình thắng Tam còn lưu giữ 3 sắc phong Đại Càng Quốc Gia Nam Hải, 3 sắc phong Thiên Y A Nha và 1 sắc phong Thành Hoàng Chi Thần.

Trong năm, lễ Kỳ yên tổ chúc từ ngày 17 đến ngày 20 tháng 02.

QUÊ HƯƠNG
hành trình khám phá

Giáo viên hướng dẫn: **NGUYỄN THỊ BÍCH THƯƠNG**
Học sinh thực hiện: **LƯƠNG NGUYỄN HIỀN TRINH**
TRƯỜNG THPT VÕ THỊ SÁU - BÀ RỊA - VŨNG TÀU
(Xã Đất Đỏ, Thành phố Hồ Chí Minh)

Thực hiện tháng 6 năm 2026

